

RAPORT
privind situația în domeniul
datoriei sectorului public,
garanțiilor de stat
și recreditării de stat
pe anul 2020

CUPRINS

Lista abrevierilor	3
Sumar executiv	4
Evoluția indicatorilor macroeconomici	5
Implementarea Programului „Managementul datoriei de stat pe termen mediu (2020-2022)” ..	7
Datoria sectorului public	11
Datoria de stat	13
<i>Datoria de stat externă</i>	16
<i>Datoria de stat internă</i>	21
Garanțiile de stat	25
Creanțele interne	26
Riscurile asociate datoriei de stat la situația din 31 decembrie 2020	26
Recreditarea de stat	32
Anexă	41

Lista abrevierilor

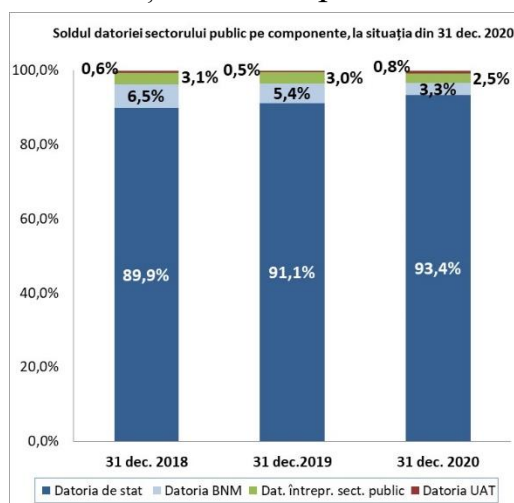
AID	Asociația Internațională de Dezvoltare
ATM	Perioada medie de maturitate
ATR	Perioada medie de refixare
BDCE	Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei
BEI	Banca Europeană de Investiții
BERD	Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare
BIRD	Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare
BNM	Banca Națională a Moldovei
CNY	Yuan Renminbi chinezesc
DDP	Direcția datoriei publice
OGP AE	Oficiului de Gestiune a Programelor de Asistență Externă
DMFAS	Sistem de Management al Datoriei și Analiză Financiară
DST (SDR)	Drepturi Speciale de Tragere
FIDA	Fondul Internațional pentru Dezvoltare Agricolă
FMI	Fondul Monetar Internațional
GBP	Lira sterlină
IFP	Instituții Financiare Participante
IP CTIF	Instituția Publică Centrul de Tehnologii Informaționale în Finanțe
JICA	Agencia Japoneză pentru Cooperare Internațională
JPY	Yen japonez
MF	Ministerul Finanțelor
ODIMM	Organizația pentru Dezvoltarea Sectorului Întreprinderilor Mici și Mijlocii
PIB	Produs Intern Brut
UAT	Unitate administrativ-teritorială
UE	Uniunea Europeană
UNCTAD	Conferința Națiunilor Unite pentru Comerț și Dezvoltare
VBS	Veniturile totale ale bugetului de stat
VMS	Valori mobiliare de stat

Notă: În cadrul documentului dat, totalurile pot devia nesemnificativ de la suma componentelor, urmare a rotunjirii.

Sumar executiv

Drept urmare a analizei privind evoluția datoriei sectorului public, se atestă o creștere a soldului acesteia cu 25,4% la situația din 31 decembrie 2020 comparativ cu sfârșitul anului 2019, constituind 72 636,3 mil. lei sau 35,2% din PIB-ul pentru anul 2020. Ca pondere în PIB, datoria sectorului public s-a majorat cu 7,7 p.p. comparativ cu situația de la finele anului 2019.

Majorarea soldului datoriei sectorului public la situația din 31 decembrie 2020 în comparație cu sfârșitul anului 2019 este condiționată de majorarea soldului datoriei de stat cu 14 998,7 mil. lei, a întreprinderilor din sectorul public cu 109,4 mil. lei și a datoriei unităților administrativ-teritoriale cu 273,1 mil. lei. Totodată, soldul datoriei BNM a înregistrat o micșorare cu 677,3 mil. lei comparativ cu valorile de la sfârșitul anului precedent.



La situația din 31 decembrie 2020, soldul datoriei de stat a constituit 67 820,7 mil. lei¹, dintre care datoria de stat internă – 43,1% iar datoria de stat externă – 56,9% din total. Majorarea soldului datoriei de stat cu 14 998,7 mil. lei comparativ cu valorile de la sfârșitul anului precedent a fost influențată de finanțarea netă pozitivă atât externă cât și internă, dar și de evoluția cursului de schimb al monedei naționale în raport cu dolarul SUA pe parcursul anului 2020. Cu toate acestea, soldul datoriei de stat înregistrat la situația din 31 decembrie 2020 se situează sub plafonul 75 161,1 mil. lei – valoarea precizată a soldului datoriei de stat conform Legii bugetului de stat pentru anul 2020.

La situația din 31 decembrie 2020, soldul garanțiilor de stat, acordate în totalitate în cadrul Programului de stat “Prima casă”, a constituit 1 233,8 mil. lei sau 0,6% din PIB-ul pentru anul 2020.

În perioada de referință au fost recreditate mijloace financiare în valoare totală de 1 522,0 mil. lei și rambursate 948,2 mil. lei. La situația din 31 decembrie 2020, soldul datoriilor beneficiarilor recreditați a constituit 5 519,9 mil. lei, dintre care 263,5 mil. lei cu termen expirat.

¹ Începînd cu 31.05.2020 soldul datoriei de stat interne se prezintă la valoarea nominală, în conformitate cu prevederile HG nr. 234/2020 "Pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 1136/2007 cu privire la unele măsuri de executare a Legii nr.419/2006 cu privire la datoria sectorului public, garanțiile de stat și recreditarea de stat".

Evoluția indicatorilor macroeconomici

Conform datelor Biroului Național de Statistică, în anul 2020 PIB-ul a constituit 206 352,0 mil. lei, în scădere cu circa 7,0 p.p., în prețuri comparabile, față de anul precedent ².

Dinamica procesului inflaționist³

Rata inflației în luna decembrie 2020 a constituit 0,4% față de decembrie 2019, înregistrând o micșorare cu 7,1 p.p. comparativ cu valoarea înregistrată în aceeași perioadă a anului 2019.

Majorarea prețurilor de consum a fost determinată de majorarea prețurilor pe toate componentele: produse alimentare, mărfuri nealimentare, dar și de majorarea tarifelor pentru prestarea serviciilor populației.

Rata inflației medie anuală pentru perioada ianuarie-decembrie 2020 a înregistrat valoarea de 3,8%, ceea ce denotă o micșorare cu 1,0 p.p. față de ianuarie-decembrie 2019.

Activitatea de comerț exterior⁴

Exporturile realizate pe parcursul anului 2020 s-au cifrat la 2 485,2 mil. dolari SUA, volum inferior celui înregistrat în anul 2019 cu 10,6%.

Importurile de bunuri au constituit 5 415,7 mil. dolari SUA, micșorându-se cu 7,3% comparativ cu anul 2019.

Balanța comercială s-a soldat cu un deficit de 2 930,5 mil. dolari SUA, fiind cu 4,3% mai mic față de cel înregistrat în anul 2019.

Gradul de acoperire a importurilor cu exporturi pe parcursul anului 2020 a fost de 45,9% față de 47,6% în anul precedent.

Politica ratelor⁵

La începutul anului 2020, Comitetul executiv al BNM a decis să mențină rata de bază aplicată la principalele operațiuni de politică monetară pe termen scurt la nivelul de 5,5 la sută anual. Însă, în cadrul ședinței din 04.03.2020, Comitetul executiv a decis să micșoreze cu 1,0 puncte procentuale rata de bază aplicată la principalele operațiuni de politică monetară pe termen scurt până la 4,5 la sută anual. Ulterior, spre sfârșitul lunii martie a fost luată decizia de a diminua cu încă 1,25 puncte procentuale rata de bază aplicată la principalele operațiuni de politică monetară pe termen scurt, aceasta constituind 3,25 la sută. Acest nivel a fost menținut constant până la finele semestrului I 2020. În cadrul ședinței din 09.09.2020, s-a decis să fie diminuată rata de bază aplicată la principalele operațiuni de politică monetară pe termen scurt până la 2,75 la sută anual.

²Sursa: Comunicat de presă al Biroului Național de Statistică
<https://statistica.gov.md/newsview.php?l=ro&idc=168&id=6940>.

³ Datele referitor la dinamica procesului inflaționist sunt preluate de la Biroul Național de Statistică.

⁴ Datele referitoare la export (FOB), import (CIF) de bunuri sunt preluate de la Biroul Național de Statistică.

⁵ Sursa: Comunicate de presă privind deciziile de politică monetară, www.bnm.md

Spre sfârșitul anului 2020, rata a fost diminuată cu 0,1 p.p. până la 2,65 la sută. Decizia reflectă continuitatea în crearea de către banca centrală a condițiilor monetare pentru susținerea economiei naționale, în condițiile în care cererea internă agregată a scăzut semnificativ pe fundalul pandemiei.

Ratele de dobândă pe piețele internaționale (Euribor pe 6 luni și USD Libor pe 6 luni) au avut o tendință oscilantă pe parcursul anului 2020. Astfel, valoarea medie pentru luna decembrie 2020 a ratei Euribor pe 6 luni a constituit - 0,519%⁶, fiind cu 54,5 la sută mai mică decât valoarea medie din luna decembrie 2019. Iar valoarea medie a ratei USD Libor pe 6 luni pentru luna decembrie 2020 a înregistrat 0,25717%⁷, fiind cu 86,5% mai mică comparativ cu valoarea medie lunară din luna decembrie 2019. Aceste rate de referință sunt cel mai des utilizate de creditorii pentru împrumuturile de stat externe acordate Republicii Moldova, purtătoare de rată flotantă a dobânzii.

Piața valutară (ratele de schimb)

Cursul de schimb oficial al monedei naționale înregistrat la sfârșitul lunii decembrie 2020 a marcat o depreciere de 0,03 la sută față de dolarul SUA și 9,7 la sută față de Euro, în termeni nominali, comparativ cu situația de la finele anului 2019.

Cursul de schimb oficial nominal s-a modificat în funcție de gradul de acoperire a cererii nete de valută străină din partea agenților economici prin oferta netă de valută străină de la persoanele fizice, în funcție de evoluția valutelor străine pe piețele externe, dar și ca urmare a intervențiilor efectuate de BNM în vederea cât și vânzării de valută pe piața valutară⁸.

Indicatorii bugetului de stat

La situația din 31 decembrie 2020, veniturile bugetului de stat au înregistrat valoarea de 38 505,7 mil. lei, ceea ce constituie o diminuare cu 3,7 la sută comparativ cu anul 2019. Cheltuielile și active nefinanciare ale bugetului de stat, au înregistrat o majorare cu 15,2 la sută comparativ cu anul 2019, atingând valoarea de 49 640,5 mil. lei. Soldul bugetului de stat a înregistrat un deficit de 11 134,8 mil. lei.

⁶ Sursa: <http://www.euribor-ebf.eu/euribor-org/euribor-rates.html>

⁷ Sursa: http://www.wsjprimerate.us/libor/libor_rates_history.htm

⁸ Sursa: Comunicate de presă privind Raportul asupra inflației, www.bnm.md

Implementarea Programului „Managementul datoriei de stat pe termen mediu (2020-2022)”

Pe parcursul anului 2020, politica în domeniul datoriei de stat a fost orientată spre atingerea obiectivului fundamental în procesul de administrare a datoriei de stat, stabilit în Program, și anume de asigurare a necesităților de finanțare ale soldului (deficitului) bugetului de stat la nivel acceptabil de cheltuieli pe termen mediu și lung, în condițiile limitării riscurilor implicate.

De asemenea, pe parcursul anului 2020 s-a urmărit realizarea obiectivelor specifice de gestionare a datoriei de stat stabilite în vederea atingerii obiectivului fundamental, și anume:

- a) dezvoltarea pieței interne a valorilor mobiliare de stat.
- b) contractarea împrumuturilor de stat externe ținând cont de raportul cost-risc.
- c) realizarea managementului riscului operațional aferent datoriei de stat.

În scopul realizării obiectivelor propuse, Ministerul Finanțelor a întreprins următoarele acțiuni:

1) Au fost evaluate, lunar și trimestrial, și gestionate riscurile aferente portofoliului datoriei de stat și datoriilor condiționale (risc de refinanțare, risc valutar, risc ratei de dobândă), fiind monitorizați parametrii de risc asociați datoriei de stat stabiliți în Program, care, potrivit situației din 31 decembrie 2020, au înregistrat următoarele valori:

- maturitatea rămasă, exprimată prin datoria de stat scadentă în decurs de un an (% din total) – 25,7%;
- datoria de stat internă (% din total) – 43,1%;
- datoria de stat într-o anumită valută străină (% din total) – 33,1% (euro);
- datoria de stat cu rata dobânzii variabilă (% din total) – 36,9%;
- VMS emise pe piața primară scadente în decurs de un an (% din total) – 88,4%;
- ATM pentru VMS emise pe piața primară (ani) – 0,8 ani.

Astfel, toți parametrii de risc s-au încadrat în limitele anuale stabilite în cadrul Programului „Managementul datoriei de stat pe termen mediu (2020-2022)”, cu excepția indicatorilor *ponderea datoriei de stat scadentă în decurs de 1 an în totalul datoriei de stat*, fiind cu 0,3 p.p mai mult comparativ cu valoarea maximă aprobată și *VMS emise pe piața primară scadente în decurs de un an*, fiind cu 3,4 p.p. mai mult comparativ cu valoarea maximă aprobată conform Programului. Acest fapt se datorează emisiunii pe parcursul anului 2020 în volume mai mari a VMS preponderent pe termen scurt în legătură cu cererea pe termen scurt din partea investitorilor pentru VMS.

La finele anului 2020, o expunere mai mare față de indicatorii riscului de refinanțare și ai riscului ratei de dobândă înregistrează datoria de stat internă, care are o pondere majoră care urmează a fi scadentă/refixată în decurs de un an, respectiv 51,4%/52,1%. Totodată, portofoliul datoriei de stat este expus într-o mare măsură riscului valutar, dat fiind faptul că aproximativ 57,0% din soldul datoriei de stat este denominat în valută străină, iar restul în monedă națională.

Alți indicatori ai riscurilor de piață aferenți datoriei de stat sunt prezentați cu concluziile de rigoare în cadrul capitolului *Riscurile asociate datoriei de stat la situația din 31 decembrie 2020* (vezi pag. 25).

De asemenea, trimestrial a fost monitorizată sustenabilitatea datoriei de stat. În acest context, a fost calculat indicatorul de sustenabilitate al datoriei de stat și publicat în rapoartele trimestriale privind situația în domeniul datoriei sectorului public, garanțiilor de stat și recreditării de stat. Astfel, la situația din 31 decembrie 2020, valoarea înregistrată se încadrează în limite sustenabile și nu produce riscuri adiționale asupra stabilității macroeconomice a țării. Ponderea serviciului datoriei de stat în veniturile totale ale bugetului de stat a constituit 4,4%, sub plafonul stabilit de 10,0 %, fiind cu 0,3 p.p. mai mare decât nivelul înregistrat la sfârșitul anului 2019.

2) La data de 22.06.2020 a fost efectuată operațiunea de conversiune aferente unui împrumut de stat extern oferit de către Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare.

Prin urmare, a fost modificată valuta împrumutului de la dolar SUA la EUR și rata dobânzii de la Libor 6 luni la Euribor 6 luni. Această operațiune a fost efectuată ținând cont de raportul cost/risc și în contextul administrării prudente a datoriei de stat externe prin prisma generării economiilor la categoria de cheltuieli ce țin de serviciul datoriei de stat externe. Prin urmare, au fost obținute economii la bugetul de stat pentru perioada de până la 31.12.2020, la capitolul cheltuieli pentru serviciul datoriei de stat externe, în sumă de aproximativ 0,2 mil. lei.

De asemenea, pentru operațiunile de conversiune efectuate în anul 2019 au fost obținute economii în sumă de 24,6 mil. lei.

3) În vederea extinderii maturității portofoliului datoriei de stat interne, a fost consultată opinia dealerilor primari referitor la disponibilitatea acestora și a clienților săi de a investi în instrumente financiare pe termen lung (7-10 ani). Emisiunea obligațiunilor de stat cu maturitatea de 7 ani va fi examinată pe parcursul anului 2021, în funcție de cererea pieței.

4) Pentru a realiza un profil mai uniform al rambursării datoriei, pe parcursul anului 2020, Ministerul Finanțelor, în procesul de emisiune a VMS pe piața primară, a ținut cont atât de necesitățile de finanțare ale bugetului de stat, cât și de profilul de răscumpărare a valorilor mobiliare de stat, evitând concentrarea în perioadele viitoare a răscumpărării unor volume considerabile de VMS.

5) Întru diversificarea canalelor de vânzare a VMS odată cu creșterea accesibilității persoanelor fizice la procurarea VMS, a fost elaborat și prezentat Cancelariei de Stat, proiectul hotărârii de Guvern „Cu privire la aprobarea Conceptului Programului de vânzare directă a valorilor mobiliare de stat persoanelor fizice în Republica Moldova”. Proiectul a fost înregistrat de către Cancelaria de Stat (număr unic 1004/MF/2020) și remis spre avizare, expertiză juridică și expertiză anticorupție autorităților vizate. Definitivarea și aprobarea Conceptului respectiv a fost stabilită pentru anul 2021, perioadă când, în conformitate cu acțiunea 4.19.2. din Planul de acțiuni al Guvernului pentru anii

2020-2023, urmează a fi implementată o platformă de tranzacționare în mod direct a VMS către persoanele fizice.

6) În perioada de referință, întru asigurarea gradului de transparență și predictibilitate a pieței VMS pe pagina web-oficială a Ministerului Finanțelor au fost publicate cca. 501 de informații.

Totodată, pe parcursul anului 2020, în vederea consolidării comunicării cu participanții pe piața VMS, Ministerul Finanțelor, la data de 13.02.2020 a organizat o întrevedere comună cu dealerii primari, în cadrul căreia a fost discutată activitatea pe piața VMS din anul 2019, precum și prognozele pentru anul 2020 privind finanțarea deficitului bugetar din contul emisiunii de VMS. La fel, au fost prezentate rezultatele evaluării anuale (pentru anul 2019) a performanței dealerilor primari în conformitate cu prevederile Regulamentului cu privire la plasarea, tranzacționarea și răscumpărarea valorilor mobiliare de stat în formă de înscriere în cont nr.170/2018.

În legătură cu situația epidemiologică declarată în țară legată de virusul COVID-19 și deciziile Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, întreprinderile cu dealerii primari au fost organizate prin corespondență. Astfel, la 30.04.2020, 17.07.2020 și 19.10.2020 prin intermediul poștei electronice au fost expediate dealerilor primari prezentări ce țin de rezultatele evaluării performanțelor dealerilor primari în trimestrul I, II și III 2020.

La fel, pe parcursul anului, prin intermediul poștei electronice, a fost expediat dealerilor primari Calendarul desfășurării licitațiilor de vânzare a valorilor mobiliare de stat, precum și solicitată prezentarea informației privind politica investițională a băncii (disponibilitatea de investire în VMS, numărul de clienți etc.).

7) Întru realizarea acțiunii de monitorizare și evaluarea performanțelor dealerilor primari, au fost efectuate evaluările anuală (2019) și cele trimestriale (trim. IV 2019, trim. I, II și III 2020) a performanței dealerilor primari în conformitate cu prevederile Regulamentului cu privire la plasarea, tranzacționarea și răscumpărarea valorilor mobiliare de stat în formă de înscriere în cont nr.170/2018, rezultatele fiind comunicate dealerilor primari la întreprinderile organizate de către Ministerul Finanțelor și prin intermediul poștei electronice, în legătură cu situația pandemică de Covid-19 din țară.

8) Pe parcursul anului 2020, au fost negociate și semnate 8 acorduri de finanțare/împrumut externe în sumă totală de circa 456,8 mil. dolari SUA. Dintre cele din urmă, 7 acorduri de finanțare au fost semnate cu instituții multilaterale, dintre care 3 acorduri de finanțare au fost semnate cu Asociația Internațională de Dezvoltare, având maturitatea de 30 ani și rata dobânzii fixă, un acord de împrumut cu Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare, având maturitatea de 30 ani, rata dobânzii flotantă, un Acord-cadru de împrumut cu Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei, având maturitatea de 15/6 ani, rata dobânzii urmează a fi stabilită pentru fiecare tranșă separat, un acord de finanțare cu Fondul Internațional pentru Dezvoltarea Agricolă, având maturitatea de 25 ani, rata dobânzii fixă, un acord de împrumut cu Uniunea Europeană, având maturitatea maximă de 15 ani, pentru tranșa nr. 1 perioada de maturitate este de 15 de ani, inclusiv 15 ani perioada de grație, rata dobânzii fixă

de 0,125%, condițiile financiare pentru tranșa nr. 2 urmează a fi stabilite la momentul debursării în dependență de ratele aplicabile pe piața internațională și un acord de împrumut a fost semnat cu instituția bilaterală Agenția Japoneză pentru Cooperare Internațională, cu maturitatea de 40 ani, rata dobânzii fixă de 0,1%.

De asemenea, pe parcursul anului 2020 au fost analizate 12 oferte de debursare cu opțiuni multiple de condiții financiare din contul împrumuturilor acordate de către Banca Europeană de Investiții pentru realizarea proiectului „Moldova Drumuri II”, „Moldova Drumuri III”, „Transportul energiei electrice de către Moldelectrica”, „Livada Moldovei” și proiectului de construcție și reabilitare a infrastructurii feroviare și achiziție a materialului rulant și de către Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei pentru realizarea proiectului „Procurarea ambulanțelor” și „Răspuns de urgență la COVID-19 și suport pentru întreprinderile micro, mici și mijlocii” fiind debursate mijloace financiare în sumă totală de 87,6 mil. euro, și acceptată cea mai optimă variantă în termeni de maturitate a împrumutului și rată a dobânzii, pentru fiecare împrumut în parte.

9) La începutul anului 2020 a fost revizuit și aprobat Planul de gestionare a riscului operațional și de continuitate a activităților aferente managementului datoriei de stat pentru anul 2020 în conformitate cu Planul de acțiuni al Direcției datoriei publice pentru anul 2020. Documentul stabilește principalele măsuri de reacție la riscurile operaționale, urmărindu-se în același timp diminuarea probabilității de apariție ulterioară a acestora. Informația sumară privind progresul înregistrat pe marginea implementării documentului respectiv este reflectată în Anexă la prezentul raport.

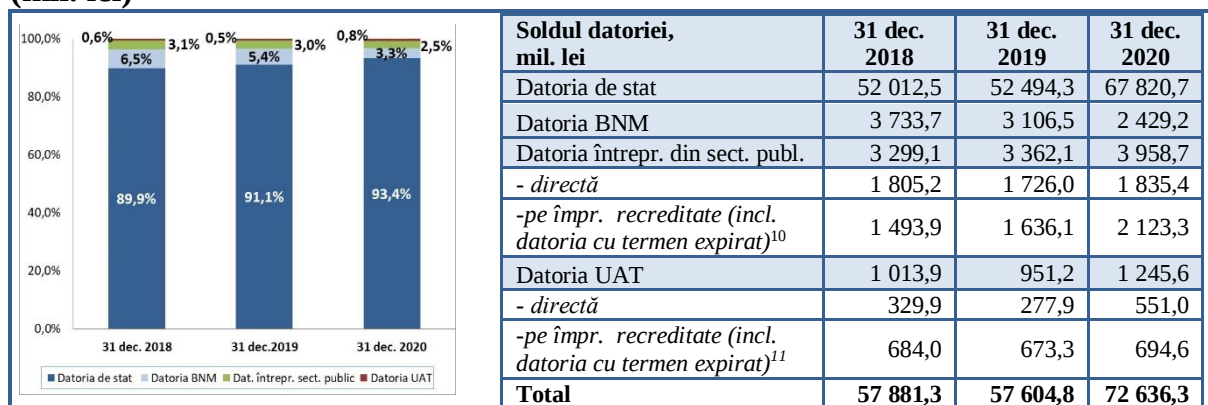
Datoria sectorului public

La situația din 31 decembrie 2020, soldul datoriei sectorului public⁹ s-a majorat cu 14 703,8 mil. lei sau cu 25,4% comparativ cu sfârșitul anului 2019 și a constituit 72 636,3 mil. lei.

Conform datelor privind PIB-ul pentru anul 2020, ponderea datoriei sectorului public în PIB, la situația din 31 decembrie 2020, a constituit 35,2%, înregistrând o majorare cu 7,7 p.p. comparativ cu situația de la finele anului 2019 și cu 5,0 p.p. comparativ cu finele anului 2018.

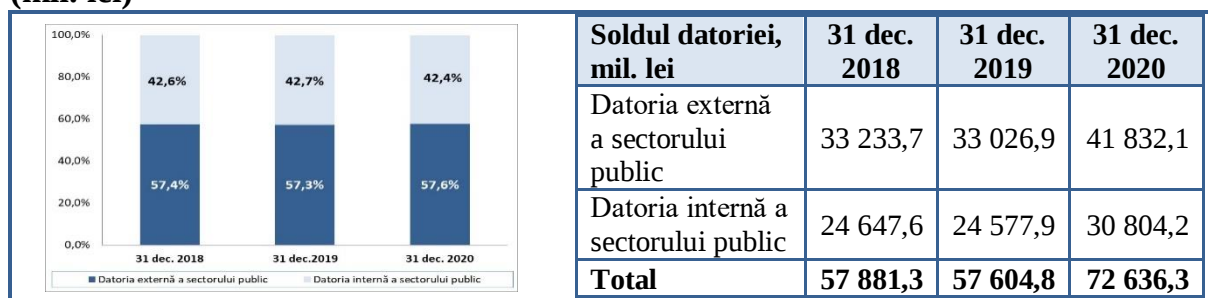
Evoluția datoriei sectorului public pe componente se prezintă în cele ce urmează.

Evoluția datoriei sectorului public, pe componente, 31 dec. 2018 – 31 dec. 2020 (mil. lei)



Majorarea soldului datoriei sectorului public la situația de la finele anului 2020 în comparație cu sfârșitul anului 2019 este condiționată în special de majorarea soldului datoriei de stat cu 14 998,7 mil. lei, dar și de majorarea soldului datoriei directe a întreprinderilor din sectorul public cu 109,4 mil. lei și datoriei directe a UAT cu 273,1 mil. lei. Soldul datoriei BNM s-a diminuat cu 677,3 mil. lei. Totodată soldul datoriei de stat continue să înregistreze ponderea majoră în totalul datoriei sectorului public (93,4%).

Evoluția soldului datoriei sectorului public, pe surse, 31 dec.2018 – 31 dec.2020 (mil. lei)



⁹ Soldul datoriei sectorului public se compune din datoria de stat, datoria BNM și datoria direct contractată a întreprinderilor din sectorul public și UAT-ilor, cu maturitatea ≥ 1 an

¹⁰ Datoria întreprinderilor din sectorul public și a UAT-ilor pe împrumuturile recreditate nu se include în datoria totală a sectorului public din motiv că acestea sunt deja incluse în datoria de stat (externă).

¹¹ Datoria întreprinderilor din sectorul public și a UAT-ilor pe împrumuturile recreditate nu se include în datoria totală a sectorului public din motiv că acestea sunt deja incluse în datoria de stat (externă).

La situația din 31 decembrie 2020, datoria externă a sectorului public a constituit 2 430,0 mil. dolari SUA (echivalentul a 41 832,1 mil. lei) , sau 57,6% din soldul datoriei sectorului public, iar datoria internă a sectorului public a constituit 30 804,2 mil. lei (42,4%). Pe parcursul anului 2020 datoria sectorului public s-a majorat fiind influențată atât de datoria externă a sectorului public, care a înregistrat o evoluție ascendentă de 26,6 la sută, cât și de datoria internă a sectorului public, care a înregistrat o evoluție ascendentă de 25,3 la sută.

La situația din 31 decembrie 2020, în structura datoriei directe a UAT se evidențiază ponderea majoră a datoriei în monedă națională – 58,2%, majorându-se cu 44,0 p.p. față de finele anului precedent și cu 48,2 p.p. față de anul 2018, iar 86,4% din datoria directă a UAT o reprezintă datoria purtătoare de rată flotantă a dobânzii, cu 13,2 p.p. mai mult decât la finele anului 2019 și cu 12,8 p.p. mai mult comparativ cu finele anului 2018. Totodată, 22,5% din totalul datoriei directe a UAT urmează să ajungă la scadență în decurs de un an. La situația din 31 decembrie 2020 s-au înregistrat doar garanții externe emise de UAT pentru împrumuturile direct contractate în sumă de 565,5 mil. lei. Garanțiile interne emise de UAT pe împrumuturile recreditate au constituit 241,5 mil. lei.

La situația din 31 decembrie 2020, în structura datoriei directe a întreprinderilor din sectorul public, se evidențiază ponderea majoră a datoriei în monedă națională – 65,1%, diminuându-se cu 8,8 p.p. față de finele anului precedent și cu 12,9 p.p. față de finele anului 2018, iar 82,2% din datoria directă a întreprinderilor din sectorul public o reprezintă datoria purtătoare de rată flotantă a dobânzii, cu 11,5 p.p. mai mult decât la finele anului precedent și cu 12,1 p.p. mai mult comparativ cu finele anului 2018. Totodată, 45,0% din totalul datoriei directe a întreprinderilor din sectorul public urmează să ajungă la scadență în decurs de un an.

La situația din 31 decembrie 2020, soldul datoriei întreprinderilor de stat și întreprinderilor municipale pe împrumuturile recreditate constituie 2 123,3 mil. lei, majorându-se față de sfârșitul anului 2019 cu 487,2 mil. lei ce constituie o creștere de aproximativ 29,8%. Creșterea soldului este condiționat de majorarea debursărilor comparativ cu anul 2019 pentru împrumuturile acordate întreprinderilor de stat , precum și de fluctuațiile cursului valutar.

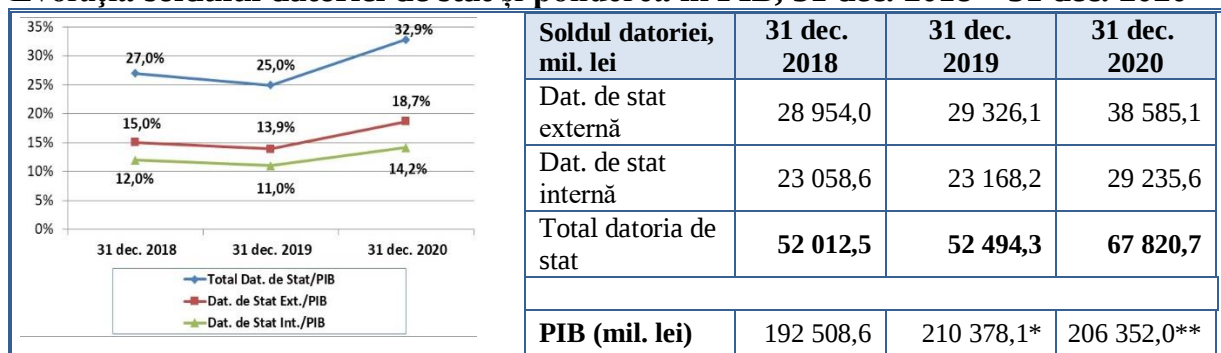
În ce privește arieratele la împrumuturile entităților sectorului public acestea au înregistrat la 31 decembrie 2020, valoarea de 149,9 mil. lei, fiind formate în totalitate din arieratele la împrumuturile interne ale întreprinderilor din sectorul public și ale UAT. Comparativ cu situația de la sfârșitul anului 2019, valoarea arieratelor la împrumuturile interne s-a diminuat cu 8,8 mil. lei sau 5,5%, iar comparativ cu finele anului 2018, s-a diminuat cu 15,0 la sută. Arierate la împrumuturile externe ale sectorului public nu au fost înregistrate.

Datoria de stat

La situația din 31 decembrie 2020, soldul datoriei de stat a constituit 67 820,7 mil. lei, majorându-se cu 15 326,4 mil. lei¹² (sau cu 14 998,7 în valori comparabile) sau cu 28,4 la sută față de sfârșitul anului 2019, fiind influențat de majorarea soldului datoriei de stat externe cu 9 259,0 mil. lei și interne cu 6 067,4 mil. lei (sau cu 5 739,7 mil. lei în valori comparabile). Majorarea soldului datoriei de stat interne a fost condiționat de finanțarea internă netă pozitivă a VMS emise pe piața primară, iar a datoriei de stat externe - de finanțarea externă netă pozitivă și evoluția cursului de schimb al monedei naționale în raport cu dolarul SUA.

Conform datelor privind PIB-ul pentru anul 2020, ponderea datoriei de stat în PIB, la situația din 31 decembrie 2020, a constituit 32,9%, înregistrând o majorare în raport cu situația de la sfârșitul anului 2019 cu 7,8 p.p. și cu 5,7 p.p. comparativ cu sfârșitul anului 2018.

Evoluția soldului datoriei de stat și ponderea în PIB, 31 dec. 2018 – 31 dec. 2020



*PIB actualizat pentru anul 2019

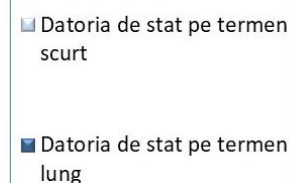
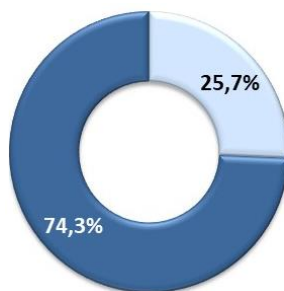
** PIB pentru anul 2020

Structura datoriei de stat poate fi analizată prin prisma a patru aspecte, cum sunt: maturitatea, valuta, rata dobânzii și instrumente ale datoriei.

1) Structura datoriei de stat conform maturității rămase reflectă intervalul de timp în care plățile ajung la scadență. Datoria de stat pe termen scurt se situează la nivelul de 25,7 la sută, cu 7,3 p.p. mai mult comparativ cu valoarea înregistrată la sfârșitul anului precedent, ceea ce înseamnă că mai puțin de o pătrime din soldul datoriei de stat urmează să ajungă la scadență în decurs de un an. Datoria pe termen lung constituie 74,3 la sută din portofoliul datoriei de stat, cele mai lungi perioade ale maturității fiind caracteristice împrumuturilor de stat externe și valorilor mobiliare de stat emise pentru executarea obligațiilor de plată derivate din garanțiile de stat.

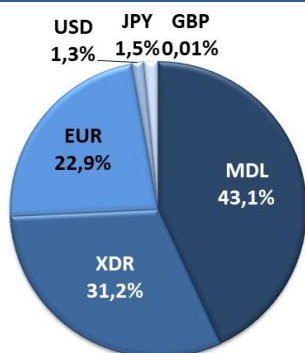
¹² Pe parcursul raportului datele și analiza sunt elaborate reieșind din soldul datoriei de stat interne la valoarea nominală.

Structura datoriei de stat, conform maturității rămase, la 31 decembrie 2020 (%)

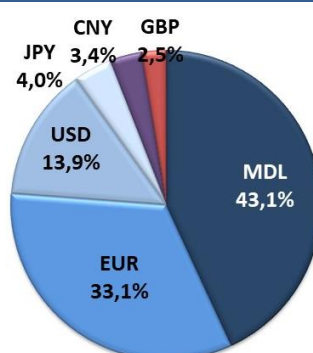


2) Potrivit structurii pe valute a datoriei de stat, ponderea majoră îi revine datoriei de stat interne în Lei moldovenești – 43,1%, urmată de împrumuturile de stat externe denumite în coșul valutar DST cu 31,2%. Următoarele poziții sunt ocupate de Euro – 22,9%, Dolarul SUA – 1,3%, Yenul japonez – 1,5% și Lira sterlină – 0,01%.

Structura datoriei de stat, pe valute, la 31 decembrie 2020, fără descompunerea DST



cu descompunerea DST



În structura datoriei de stat pe valute, cu descompunerea coșului valutar DST, poziția dominantă este ocupată de Leul moldovenesc – 43,1%, urmat de Euro – 33,1%, Dolarul SUA – 13,9%, Yenul japonez – 4,0%, Yuanul Renminbi chinezesc – 3,4% și Lira sterlină – 2,5%.

3) În ce privește structura pe tipuri de rată a dobânzii, datoria cu rata flotantă a dobânzii a constituit 19,3 la sută din portofoliul datoriei de stat la situația din 31 decembrie 2020, ceea ce reprezintă o majorare cu 2,0 p.p. în comparație cu sfârșitul anului 2019. Totodată, la situația din 31 decembrie 2020 datoria de stat purtătoare de rată fixă a dobânzii a constituit 80,7 la sută din portofoliul datoriei de stat.

Structura datoriei de stat, pe tipuri de rată a dobânzii, 31 dec. 2018 – 31 dec. 2020

	Soldul datoriei, mil. lei	31 dec. 2018	31 dec. 2019	31 dec. 2020
	Dat. de stat internă cu rata fixă a dobânzii	22 761,6	22 918,3	28 946,2
	Dat. de stat externă cu rata fixă a dobânzii	20 501,7	20 535,1	25 803,8
	Dat. de stat externă cu rata flotantă a dobânzii	8 452,3	8 791,0	12 781,3
	Dat. de stat internă cu rata flotantă a dobânzii	296,9	249,9	289,5
	Total Datoria de stat	52 012,5	52 494,3	67 820,7

Instrumentele datoriei de stat cu rata fixă a dobânzii, la situația din 31.12.2020 sunt:

a) împrumuturile de stat externe contractate de la instituțiile financiare internaționale (BEI, BDCE, UE, FIDA, AID, FMI), precum și de la creditorii bilaterali (Guvernul SUA, Guvernul Germaniei, UniCredit Austria, Guvernul României, Banca germană KfW, JICA, Guvernul Poloniei);

b) VMS emise pentru executarea obligațiilor de plată derivate din garanțiile de stat¹³;

c) VMS emise pe termen scurt (bonurile de trezorerie);

d) VMS convertite;

e) VMS emise pe termen lung (obligațiunile de stat cu maturitatea de 1, 2, 3 și 5 ani).

Instrumentele cu rata flotantă a dobânzii sunt:

a) împrumuturile de stat externe cu rata flotantă a dobânzii, contractate de la organizațiile financiare internaționale (BEI, BIRD, BERD, FMI) și de la creditorii bilaterali (Guvernul Japoniei, Guvernul Rusiei);

b) alocarea DST de la FMI;

c) VMS emise pe termen lung cu rata flotantă a dobânzii (obligațiunile de stat cu maturitatea de 2 ani);

4) În structura datoriei de stat, pe instrumente, la situația de la 31 decembrie 2020, ponderea majoră o dețin împrumuturile de stat externe cu 52,6 la sută, majorându-se cu 2,1 p.p. față de sfârșitul anului 2019. A doua poziție este ocupată de VMS emise pe piața primară cu ponderea 21,5%, după care urmează VMS emise pentru executarea obligațiilor de plată derivate din garanțiile de stat cu ponderea de 18,6%, alocarea DST cu 4,3% și VMS convertite (în portofoliul BNM) cu 3,0%.

Structura datoriei de stat, pe instrumente, 31 dec. 2018 – 31 dec. 2020

	Soldul datoriei, mil. lei	31 dec. 2018	31 dec. 2019	31 dec. 2020
Împrumut. de stat externe		26 155,8	26 524,8	35 666,6
VMS emise p/u exec. oblig. de plată derivate din garanțiile de stat		13 081,2	12 851,2	12 611,2
VMS emise pe piața primară		7 914,0	8 253,6	14 561,0
Alocare DST		2 798,2	2 801,3	2 918,5
VMS convertite		2 063,4	2 063,4	2 063,4
TOTAL		52 012,5	52 494,3	67 820,7

Este de menționat micșorarea ponderii obligațiunilor de stat cu maturitatea de 1, 2, 3 și 5 ani în totalul datoriei de stat, cu 1,1 p.p. comparativ cu finele anului 2019 și cu 0,9 p.p. comparativ cu sfârșitul anului 2018.

¹³ VMS emise conform Legii nr. 235 din 03.10.2016 privind emisiunea obligațiunilor de stat în vederea executării de către Ministerul Finanțelor a obligațiunilor de plată derivate din garanțiile de stat nr. 807 din 17.11.2014 și nr. 101 din 01.04.2015

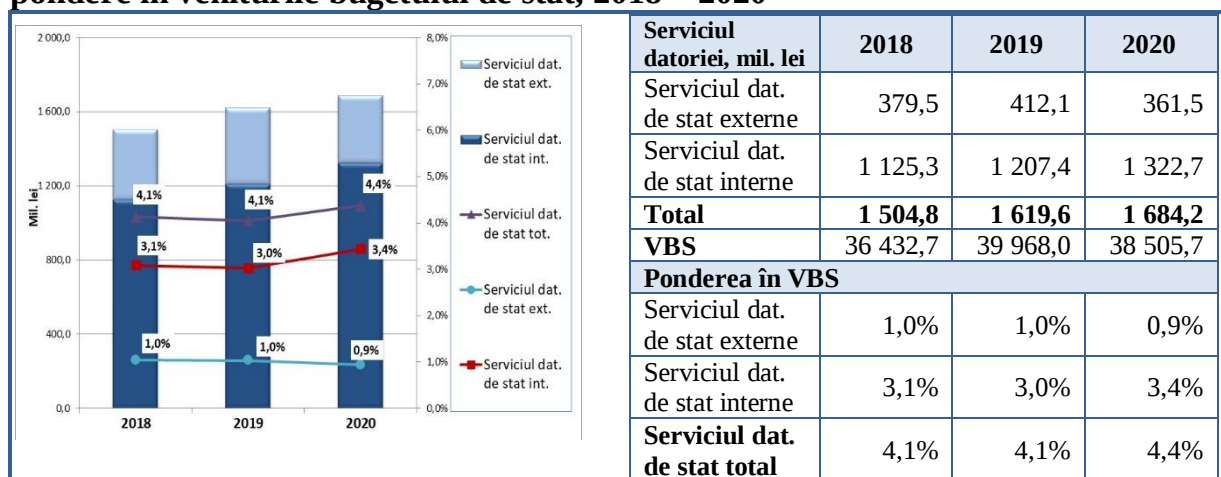
Serviciul datoriei de stat¹⁴

Pe parcursul anului 2020, pentru serviciul datoriei de stat, din bugetul de stat au fost utilizate mijloace în sumă de 1 684,2 mil. lei, care se compune din:

- a) Serviciul datoriei de stat externe în valoare de 361,5 mil. lei (21,5%);
- b) Serviciul datoriei de stat interne în valoare de 1 322,7 mil. lei (78,5%).

În anul 2020, suma destinată serviciului datoriei de stat a înregistrat o ușoară majorare comparativ cu anul 2019 de 64,6 mil. lei sau 4,0 la sută.

Evoluția serviciului datoriei de stat, în valori nominale (mil. lei) și ca pondere în veniturile bugetului de stat, 2018 – 2020



Datoria de stat externă

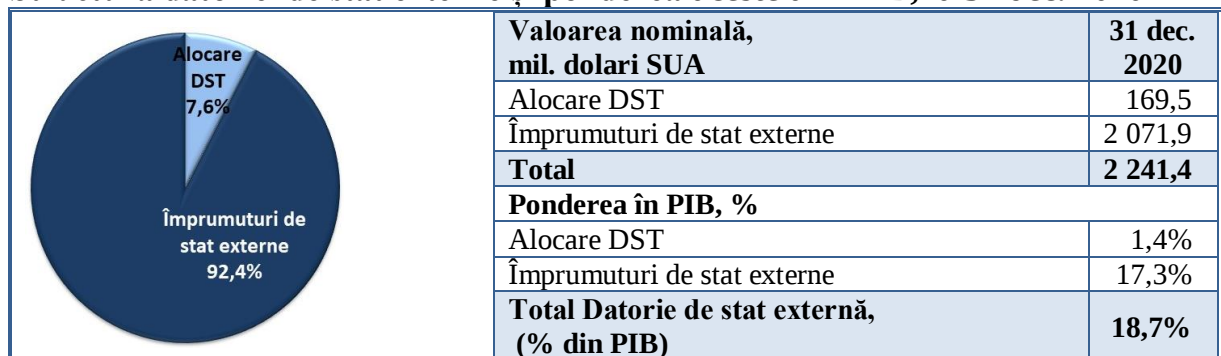
La situația din 31 decembrie 2020, soldul datoriei de stat externe a constituit 2 241,4 mil. dolari SUA (echivalentul a 38 585,1 mil. lei), fiind format în totalitate din datorie de stat externă directă.

De la începutul anului 2020, soldul datoriei de stat externe exprimat în dolari SUA a înregistrat o majorare cu 537,3 mil. dolari SUA sau cu 31,5%. Această modificare este justificată prin finanțarea externă netă pozitivă în valoare de 414,0 mil. dolari SUA, și prin fluctuația pozitivă a ratei de schimb a dolarului SUA față de alte valute în sumă de 123,4 mil. dolari SUA. Totodată, ca urmare a deprecierii monedei naționale față de dolarul SUA, soldul datoriei de stat externe exprimat în lei s-a majorat cu 11,88 mil. lei sau cu 0,03%.

Ca pondere în PIB, la 31 decembrie 2020, datoria de stat externă a înregistrat 18,7 la sută, majorându-se comparativ cu situația din 31 decembrie 2019, cu 4,8 p.p.

¹⁴ Serviciul datoriei de stat reprezintă plățile de dobândă și comisioanele aferente datoriei

Structura datoriei de stat externe și ponderea acesteia în PIB, la 31 dec. 2020

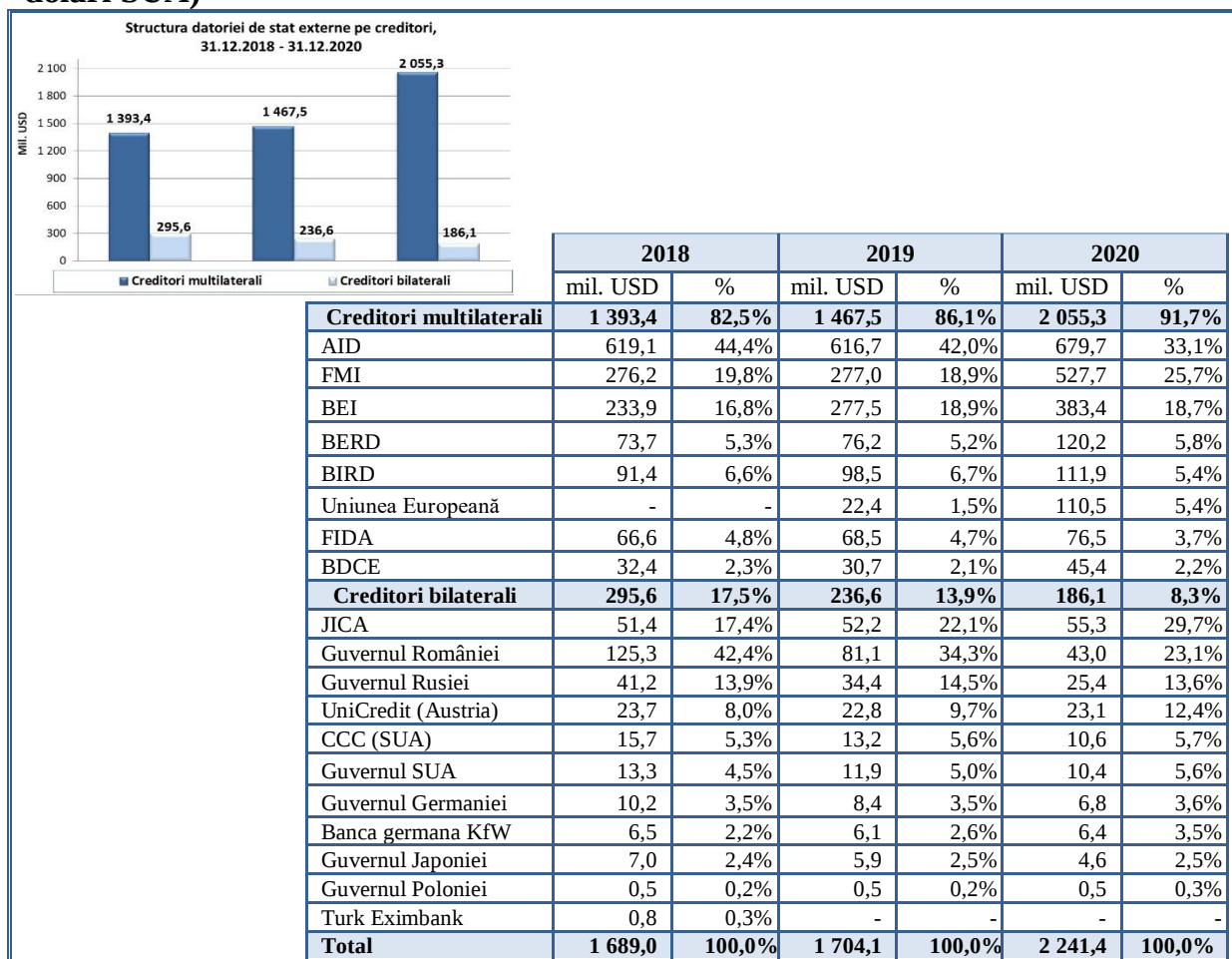


În structura datoriei de stat externe pe instrumente, la situația din 31 decembrie 2020, împrumuturile de stat externe au ocupat ponderea majoră de 92,4 la sută, ceea ce indică o majorare cu 2,0 p.p. comparativ cu cea de la sfârșitul anului 2019.

În structura datoriei de stat externe pe creditor, creditorii multilaterali continuă să fie principalii creditor. Datoria de stat externă față de creditorii multilaterali, la situația din 31 decembrie 2020, a constituit 2 055,3 mil. dolari SUA (echivalentul a 35 381,0 mil. lei) sau 91,7% din soldul total al datoriei de stat externe, fiind cu 5,6 p.p mai mult decât la finele anului 2019. Cea mai mare pondere în soldul datoriei de stat externe față de creditorii multilaterali o deține AID cu 33,1%, urmată de FMI – cu 25,7%, BEI - cu 18,7%, BERD – cu 5,8% și alți creditorii cu o pondere cumulativă de 16,7 la sută.

Datoria de stat externă față de creditorii bilaterali a constituit 186,1 mil. dolari SUA (echivalentul a 3 204,1 mil. lei) sau 8,3% din soldul total al datoriei de stat externe. JICA îi revine ponderea majoră de circa 29,7% din datoria față de creditorii bilaterali, urmat de Guvernul României cu o pondere de 23,1%.

Structura datoriei de stat externe pe creditori, 31 dec. 2018 – 31 dec. 2020 (mil. dolari SUA)

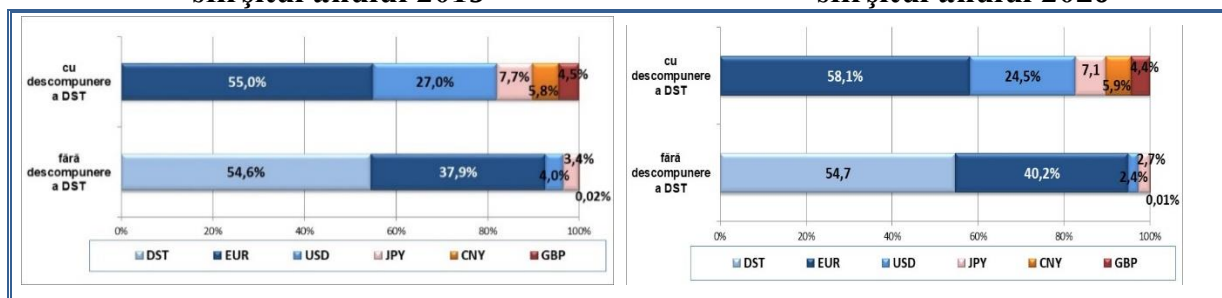


Ca evoluție, comparativ cu situația din 31.12.2018, se observă, atât în valoare nominală, cât și procentuală, tendința descendentă a datoriei de stat externe față de creditorii bilaterali, și respectiv, tendința ascendentă a datoriei de stat externe față de creditorii multilaterali.

În ce privește structura datoriei de stat externe pe valute, ponderea majoră aparține coșului valutar DST, reprezentat de împrumuturile de stat externe de la instituțiile financiare internaționale, cum sunt AID, FMI și FIDA, care ocupă 54,7% la sută din portofoliul datoriei de stat externe, cu 0,1 p.p. mai mult decât la sfârșitul anului 2019. A doua poziție este ocupată de împrumuturile acordate în euro cu 40,2% (cu 2,3 p.p. mai mult decât la finele anului 2019), urmată de împrumuturile acordate în yenul japonez cu 2,7% (cu 0,7 p.p. mai puțin decât la finele anului 2019), iar suma ponderilor celorlalte valute cum sunt dolarul SUA și lira sterlină, formează în total 2,3% din soldul datoriei de stat externe.

Odată cu descompunerea coșului valutar DST pe valute componente, 58,1 la sută din datoria de stat externă e deținută de euro, după care urmează dolarul SUA cu 24,5%, yenul japonez cu 7,1%, yuanul chinezesc cu 5,9% și lira sterlină cu 4,4%.

Structura datoriei de stat externe pe valute (%)
sfârșitul anului 2019 **sfârșitul anului 2020**



Deservirea datoriei de stat externe

La capitolul deservirii datoriei de stat externe¹⁵, pe parcursul anului 2020, au fost utilizate mijloace financiare în sumă de 158,4 mil. dolari SUA (echivalentul a 2 736,6 mil. lei). În raport cu perioada similară a anului precedent a fost înregistrată o majorare a deservirii datoriei de stat externe cu circa 12,6 mil. dolari SUA sau cu 8,7%. Această evoluție a fost cauzată preponderent de majorarea sumelor destinate rambursărilor de principal, inclusiv rambursarea împrumutului acordat de Guvernul Federației Ruse, împrumutului acordat de BERD (proiectul Realizarea lucrărilor de construcție și reabilitare a drumurilor în Republica Moldova III și IV”), precum și începerea rambursării împrumuturilor acordate de AID pentru realizarea proiectului „Finanțare suplimentară a proiectului de ameliorare a competitivității” și proiectului „Fondul de Investiții Sociale II”.

În ce privește creditorii în favoarea cărora se deservesc împrumuturile de stat externe, următorii creditori ocupă cea mai mare pondere în totalul deservirii datoriei de stat externe pe parcursul anului 2020:

- 1) Guvernul României – 27,5% (43,5 mil. dolari SUA);
- 2) AID – 18,6% (29,5 mil. dolari SUA);
- 3) FMI – 15,0% (23,7 mil. dolari SUA);
- 4) BEI – 9,9% (15,8 mil. dolari SUA);
- 5) BERD – 9,8% (15,5 mil. dolari SUA);
- 5) Guvernul Rusiei – 6,2% (9,7 mil. dolari SUA) etc.

La situația din 31 decembrie 2020, mijloacele financiare utilizate pentru deservirea datoriei de stat externe au fost divizate în:

a) Rambursarea sumei principale, pentru care au fost utilizate mijloace în sumă de 137,6 mil. dolari SUA (echivalentul a 2 375,1 mil. lei), cu 15,3 mil. dolari SUA (echivalentul a 230,3 mil. lei) sau cu 12,5% mai mult decât în anul precedent.

b) Serviciul datoriei de stat externe, pentru care au fost utilizate mijloace în sumă de 20,8 mil. dolari SUA (echivalentul a 361,5 mil. lei), cu 2,6 mil. dolari SUA (echivalentul a 50,6 mil. lei) sau cu 11,3% mai puțin decât în perioada similară a anului precedent.

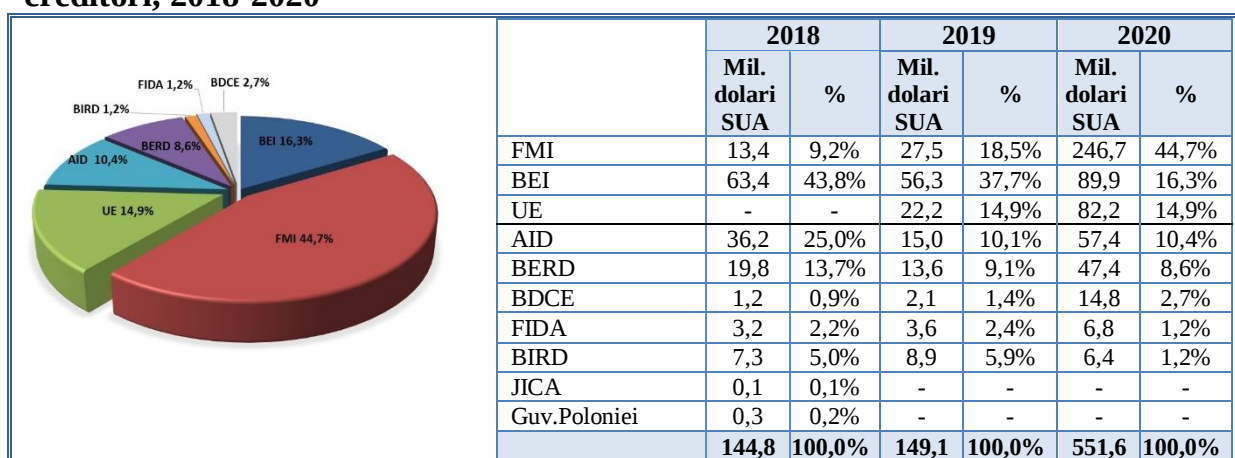
¹⁵ În scopul efectuării calculelor pentru analiza comparativă dintre perioada de referință și perioada similară a anului precedent, în prezentul raport nu sunt incluse tranzacțiile aferente operațiunilor de conversiune (reorganizare) a datoriei de stat externe în sumă de 5,8 mil. Dolari SUA (echivalentul a 100,2 mil. lei)

Surse de finanțare externă

La capitolul intrări de împrumuturi de stat externe¹⁶, pe parcursul anului 2020, au avut loc intrări de împrumuturi de stat externe sub formă de mijloace financiare în sumă totală de 551,6 mil. dolari SUA (echivalentul a 9 747,3 mil. lei), ceea ce reprezintă o majorare cu 402,5 mil. dolari SUA mai mult față de anul precedent.

În structura intrărilor de împrumuturi de stat externe sub formă de mijloace financiare pe tipuri de creditori, ponderea totală o dețin creditorii multilaterali, dintre care: FMI cu 246,7 mil. dolari SUA (44,7%); BEI cu 89,9 mil. dolari SUA (16,3%); UE cu 82,2 mil. dolari SUA (14,9%); AID cu 57,4 mil. dolari SUA (10,4%), BERD cu 47,4 mil. dolari SUA (8,6%), BDCE cu 14,8 mil. dolari SUA (2,7%); FIDA cu 6,8 mil. dolari SUA (1,2%), urmată de BIRD cu 6,4 mil. dolari SUA (1,2%).

Debursări privind împrumuturile de stat externe (mijloace financiare), pe creditori, 2018-2020



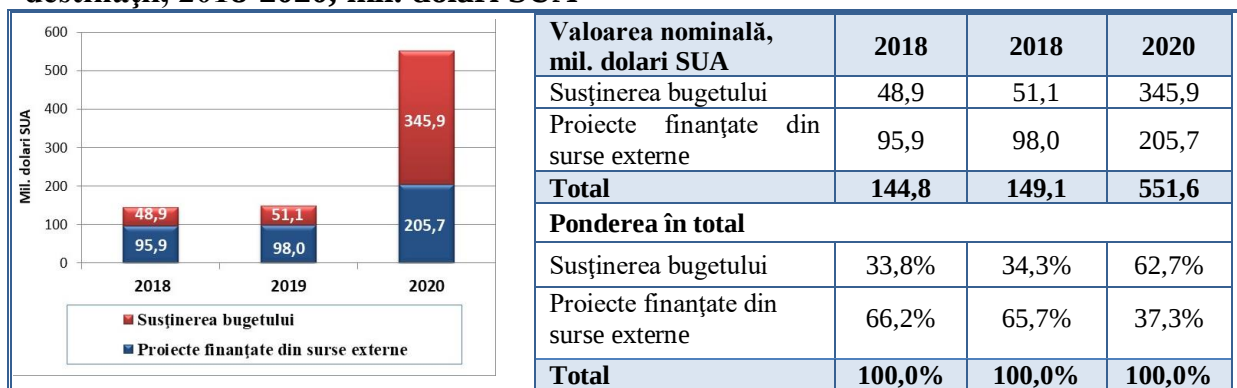
În ce privește structura pe destinații, volumul total al intrărilor de împrumuturi de stat externe (sub formă de mijloace financiare) pe parcursul anului 2020, a fost destinat după cum urmează:

1) pentru realizarea proiectelor finanțate din surse externe – 205,7 mil. dolari SUA (echivalentul a 3 536,9 mil. lei) ceea ce reprezintă 37,3% din totalul intrărilor de împrumuturi de stat externe;

2) pentru susținerea bugetului de stat – 345,9 mil. dolari SUA (echivalentul a 6 210,4 mil. lei), ceea ce reprezintă 62,7% din totalul intrărilor de împrumuturi de stat externe.

¹⁶ În scopul efectuării calculelor pentru analiza comparativă dintre perioada de referință și perioada similară a anului precedent, în prezentul raport nu sunt incluse tranzacțiile aferente operațiunilor de conversiune (reorganizare) a datoriei de stat externe în sumă de 5,8 mil. Dolari SUA (echivalentul a 100,2 mil. lei)

Debursări privind împrumuturile de stat externe (mijloace financiare), pe destinații, 2018-2020, mil. dolari SUA



Datoria de stat internă

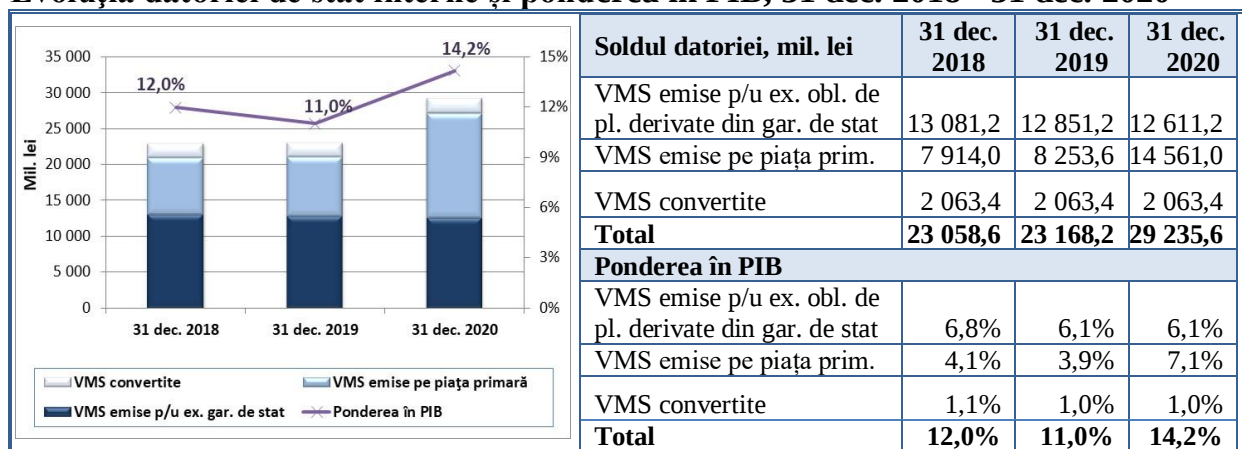
La situația din 31 decembrie 2020, soldul datoriei de stat interne a constituit 29 235,6 mil. lei la valoarea nominală, dintre care:

- VMS convertite 2 063,4 mil. lei (7,1%)
- VMS emise pe piața primară 14 561,0 mil. lei (49,8%)
- VMS emise pentru executarea obligațiilor de plată derivate din garanțiile de stat 12 611,2 mil. lei (43,1%)

Comparativ cu situația din 31 decembrie 2019, datoria de stat internă la valoarea nominală s-a majorat cu 5 739,7 mil. lei sau cu 24,4 la sută. Modificarea datoriei de stat interne în anul 2020 s-a produs preponderent din contul majorării emisiunii VMS pe piața primară în sumă cu 5 990,2 mil. lei și răscumpărării VMS emise pentru executarea obligațiilor de plată derivate din garanțiile de stat în sumă de 240,0 mil. lei. Mijloacele obținute din emisiunea netă a VMS pe piața primară au fost direcționate pentru finanțarea deficitului bugetar.

Ca pondere în PIB, datoria de stat internă a înregistrat 14,2 la sută, majorându-se comparativ cu situația de la finele anului 2019 cu 3,0 p.p.

Evoluția datoriei de stat interne și ponderea în PIB, 31 dec. 2018 - 31 dec. 2020

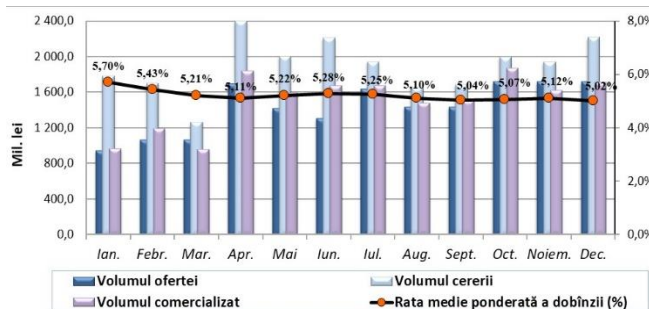


Structura datoriei de stat interne se caracterizează prin următoarele instrumente:

1) Valorile mobiliare de stat emise pe piață primară

Pe parcursul anului 2020, Ministerul Finanțelor a oferit pe piața primară spre vânzare valori mobiliare de stat în sumă de 17 140,0 mil. lei. Cererea la VMS a constituit 22 792,1 mil. lei, fiind superioară ofertei cu 5 652,1 mil. lei sau de cca. 1,3 ori.

Totalul licitațiilor de comercializare a VMS pe piața primară, în perioada ianuarie 2020 – decembrie 2020, (mil. lei)

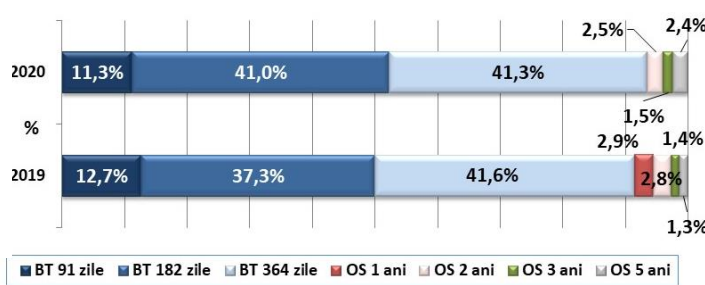


Ca rezultat, au fost comercializate VMS în sumă de 18 064,1 mil. lei la valoarea nominală, ceea ce este cu 8 355,5 mil. lei mai mult decât volumul VMS comercializat în anul 2019. Totodată, au fost răscumpărate VMS ajunse la scadență în perioada de referință în sumă de 12 073,9 mil. lei, dintre care 75,8 mil. lei VMS emise pentru crearea unei rezerve de lichidități.

Pe piața primară în această perioadă au fost emise 6 tipuri de VMS:

- Bonuri de trezorerie cu maturitatea de 91 de zile;
- Bonuri de trezorerie cu maturitatea de 182 de zile;
- Bonuri de trezorerie cu maturitatea de 364 de zile;
- Obligațiuni de stat cu maturitatea de 2 ani, cu rata fixă și flotantă a dobânzii;
- Obligațiuni de stat cu maturitatea de 3 ani cu rata fixă a dobânzii;
- Obligațiuni de stat cu maturitatea de 5 ani cu rata fixă a dobânzii.

Structura VMS comercializate pe piața primară, 2019 - 2020, (%)



Ponderea majoră în VMS comercializate pe piața primară o constituie bonurile de trezorerie cu scadența 364 zile (41,3%), urmată de bonurile de trezorerie cu scadența 182 zile (41,0%) și cele cu scadența de 91 zile (11,3%).

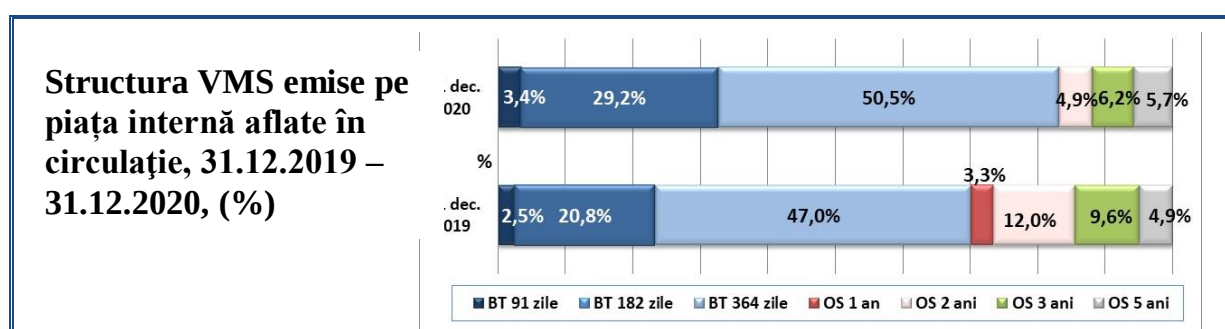
În anul 2020, volumul comercializat al Obligațiunilor de stat pe termen de 2 ani, cu dobândă fixă și flotantă, și Obligațiunilor de stat cu dobândă fixă pe termen de 3 și 5 ani a constituit 455,4 mil. lei (2,5% din volumul total comercializat) și 267,3 mil. lei (1,5%) și 431,7 mil. lei (2,4%), care comparativ

cu perioada anului 2019 s-a majorat respectiv cu 191,5 mil. lei, 135,7 mil. lei și 310,8 mil. lei.

Volumul VMS procurat de investitorii nebancari s-a micșorat comparativ cu anul 2019 cu 1,1 mil. lei, înregistrând 1 835,7 mil. lei, iar ponderea acestora în volumul total comercializat a constituit 10,2%. Totuși băncile comerciale continuă să rămână principalii investitori în VMS, cu o pondere de 89,8% în totalul VMS procurate.

În perioada de gestiune, pe piața VMS activau 9 dealeri primari. Din volumul total de VMS adjudecate, 86,7% (15 662,8 mil. lei) au fost procurate de către dealerii primari în nume și din cont propriu.

Printre cele 3 bănci – dealeri primari, care au înregistrat performanțe mai mari pentru activitatea desfășurată în anul 2020 pe piața internă se numără: B.C. „Victoriabank” S.A., BC „Moldova-Agroindbank” S.A. și BC „Moldindconbank” S.A.¹⁷.



Volumul VMS emise pe piața primară aflate în circulație la situația din 31 decembrie 2020 a constituit 14 561,0 mil. lei. Ponderea majoră în VMS aflate în circulație o constituie bonurile de trezorerie cu scadența 364 zile (50,5%), urmată de bonurile de trezorerie cu scadența 182 zile (29,2%) și Obligațiunile de stat cu maturitatea de 3 ani (6,2%) și 5 ani (5,7%).

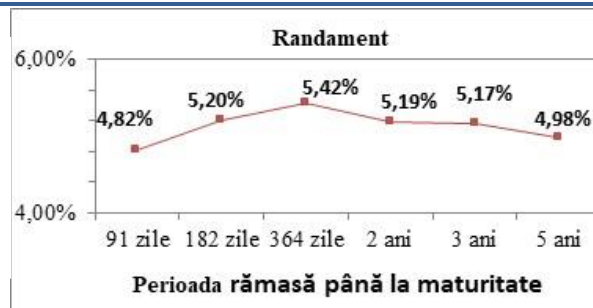
Comparativ cu sfârșitul anului 2019, Obligațiunile de stat în circulație cu maturitatea de 2 și 3 ani s-au micșorat cu 6,7 p.p. și 3,0 p.p., iar cele cu maturitatea de 5 ani s-au majorat cu 1,0 p.p. Bonurile de trezorerie cu scadența de 91, 182 zile și 364 zile s-au majorat cu 1,0 p.p., 8,6 p.p. și 2,2 p.p.

Scadența medie ponderată anuală a VMS emise la situația din 31 decembrie 2020 s-a majorat cu 13 zile față de situația de la începutul anului și a constituit 314 zile.

Reieșind din volumul VMS emise pe piața primară și aflat în circulație la situația din 31.12.2020 și utilizând datele primare extrase din SI DMFAS și Bloomberg, a fost construită curba randamentelor pentru portofoliul de valori mobiliare de stat emise pe piața primară în baza cotațiilor afișate de dealerii primari. În momentul în care va spori nivelul de lichiditate al pieței secundare a VMS din Republica Moldova, curba va fi construită în baza randamentului/prețului de tranzacționare de facto, ceea ce va majora gradul de precizie al rezultatelor obținute.

¹⁷ <https://mf.gov.md/sites/default/files/documente%20relevante/Clasamentul%20DP%202020.pdf>

**Curba randamentelor pentru
portofoliul de valori mobiliare de
stat emise pe piața primară la
situația din 31.12.2020**



Este de notat că, curba randamentelor reprezintă o curbă convexă descendentă, ceea ce presupune că randamentele pe termen scurt sunt aproximativ la același nivel ca randamentele pe termen lung. Aceasta se explică inclusiv prin faptul că investitorii prefer să investească în VMS cu scadență mai mică, iar pentru VMS cu termen lung se așteaptă la o diminuare a ratei dobânzii.

2) Valorile mobiliare de stat convertite

În componența datoriei de stat interne, la începutul anului 2020 VMS convertite au constituit 2 063,4 mil. lei sau 8,9%.

Pe parcursul anului 2020, *au fost reemise și răscumpărate* VMS convertite în sumă totală de 160,4 mil. lei. Totodată, pe parcursul perioadei de gestiune reemisiunea VMS convertite a fost efectuată preponderent pe 2 ani.

La situația din 31 decembrie 2020, VMS convertite au constituit 2 063,4 mil. lei sau 7,1% din datoria de stat internă.

3) Valorile mobiliare de stat emise pentru unele scopuri stabilite de lege

În componența datoriei de stat interne, la începutul anului 2020 VMS emise pentru unele scopuri stabilite de lege (VMS emise pentru executarea obligațiilor de plată derivate din garanțiile de stat) au constituit 12 851,2 mil. lei sau 54,7% din soldul datoriei de stat interne.

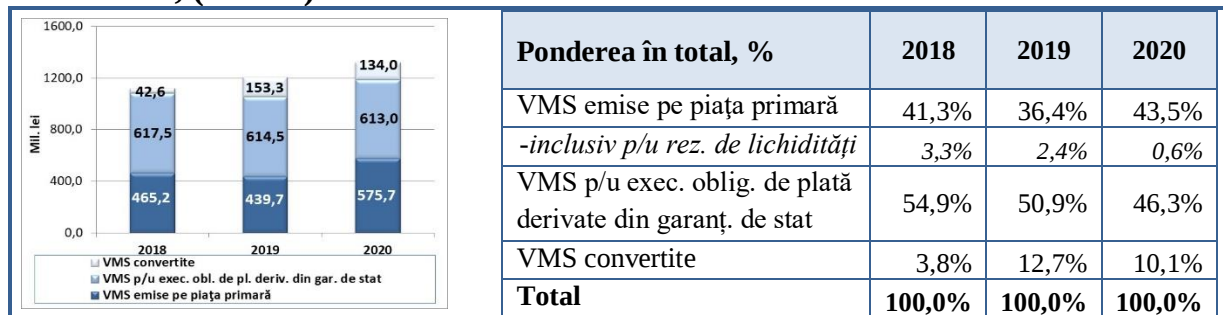
Conform graficului de răscumpărare a Obligațiunilor de stat emise în vederea executării obligațiilor Ministerul Finanțelor derivate din garanțiile de stat, la 5 octombrie 2020 au fost răscumpărate Obligațiunile de stat cu termenul de circulație 4 ani în sumă de 240,0 mil. lei.

Astfel, la situația din 31 decembrie 2020, soldul VMS emise pentru unele scopuri stabilite de lege a constituit 12 611,2 mil. lei sau 43,1% din datoria de stat internă.

Serviciul datoriei de stat interne.

Pentru serviciul datoriei de stat interne în anul 2020 au fost utilizate mijloace bănești în sumă de 1 322,7 mil. lei. Comparativ cu anul 2019, cheltuielile pentru serviciul datoriei de stat interne sunt mai mari cu aproximativ 115,3 mil. lei sau cu 9,5 la sută. Acest fapt se datorează majorării volumelor de emisiune a VMS pe piața primară.

Evoluția și structura cheltuielilor pentru serviciul datoriei de stat interne, 2018 –2020, (mil. lei)



Din suma totală a cheltuielilor pentru serviciul datoriei de stat interne au fost utilizate:

- 575,7 mil. lei pentru plata dobânzilor și cupoanelor la VMS emise pe piața primară (43,5%), inclusiv 7,9 mil lei pentru plata dobânzilor la VMS emise pentru crearea rezervei de lichidități (0,6%);
- 134,0 mil. lei pentru plata dobânzilor la VMS convertite (10,1%);
- 613,0 mil. lei pentru plata dobânzilor la VMS emise pentru executarea obligațiilor de plată derivate din garanțiile de stat (46,3%).

Pe parcursul anului 2020, Ministerul Finanțelor permanent a monitorizat situația pe piața primară a VMS și a comercializat VMS doar la rate acceptabile ale dobânzii.

Astfel, în perioada de gestiune ratele maxime ale dobânzii propuse de către investitori pentru VMS au variat de la 5,08% până la 6,88%, însă Ministerul Finanțelor nu a acceptat toate ofertele investitorilor, fapt ce a permis menținerea unui nivel optim al ratelor dobânzii la VMS.

Ca rezultat, *rata nominală medie ponderată a dobânzii* la VMS comercializate în anul 2020 a constituit 5,19%, ce este cu 1,03 p.p. mai mică comparativ cu anul 2019.

Rata medie ponderată a dobânzii pentru VMS convertite răscumpărate în anul 2020 a constituit 6,59 %, iar rata medie ponderată a dobânzii pentru VMS convertite în anul 2020 a constituit 5,90%.

Garanțiile de stat

La situația din 31 decembrie 2020, soldul garanțiilor de stat a constituit 1 233,8 mil. lei, majorându-se cu 305,2 mil. lei comparativ cu finele anului 2019, fiind formate în totalitate din garanții de stat interne acordate în cadrul Programului de stat “Prima casă”.

În Legea bugetului de stat pentru anul 2020 a fost prevăzut că soldul garanțiilor de stat externe va constitui zero lei, iar soldul garanțiilor de stat interne nu va depăși 2 500,0 milioane de lei.

În anul 2020 a continuat implementarea Programului de stat “Prima casă” în conformitate cu Legea nr.293/2017 privind unele măsuri în vederea implementării Programului de stat “Prima casă” și Hotărârea Guvernului nr. 202/2018 cu privire la aprobarea Regulamentului de implementare a Programului de stat “Prima casă”.

Pe parcursul anului 2020, de către băncile comerciale: BC "Moldova-Agroindbank" S.A., BC "Moldindconbank" S.A., BC "Victoriabank" S.A., BC "Mobiasbanca - OTP Group" S.A. și BC "Eximbank" S.A. în cadrul Programului au fost acordate noi credite garantate de către stat în sumă de 370,9 mil. lei. În aceeași perioadă de către beneficiarii Programului au fost rambursate credite garantate în sumă de 65,7 mil. lei.

În anul 2020 a fost înregistrat primul caz de onorare a garanției de stat în sumă de 167,7 mii lei acordate în cadrul Programului de stat „Prima casă”.

Creanțele interne

Pe parcursul anului 2020 băncile comerciale în proces de lichidare au transferat în bugetul de stat din valorificarea activelor sale mijloace în sumă de 172,5 mil.lei, dintre care:

- BC „Investprivatbank” S.A. – 4,0 mil. lei;
- „Banca de Economii” S.A – 97,0 mil.lei;
- BC „Banca Socială” S.A. – 71,0 mil.lei;
- BC „Unibank” S.A. – 0,5 mil.lei.

Astfel, la situația din 31 decembrie 2020, datoria băncilor respective în proces de lichidare față de Ministerul Finanțelor a constituit 11 917,9 mil. lei, dintre care:

- BC „Investprivatbank” S.A. – 353,6 mil.lei;
- „Banca de Economii” S.A. – 7 801,0 mil.lei;
- BC „Banca Socială” S.A. – 1 936,0 mil. lei;
- BC „Unibank” S.A. – 1 827,3 mil.lei.

La situația din 31 decembrie 2020, datoria debitorilor garantați față de Ministerul Finanțelor formată în urma executării garanțiilor de stat pentru împrumuturi interne constituie 2,6 mil lei, iar pentru împrumuturile externe constituie 456,5 mil. lei, fiind în totalitate cu termen expirat din cauza insolvabilității debitorilor garantați.

Riscurile asociate datoriei de stat la situația din 31 decembrie 2020

Principalele tipuri de riscuri asociate costului datoriei de stat a Republicii Moldova identificate drept *riscuri de piață* sunt:

- 1) Riscul valutar;
- 2) Riscul de refinanțare;
- 3) Riscul ratei de dobândă.

Pe lângă cele menționate mai sus, se atestă și *riscul operațional*, care acționează indirect asupra datoriei de stat.

1) Riscul valutar

Este identificat prin indicatorii:

a) *Ponderea datoriei de stat externe în totalul datoriei de stat*

Riscul valutar este unul din principalele categorii de riscuri asociate portofoliului datoriei de stat, deoarece afectează atât costul datoriei de stat, cât și

volumul acesteia. Astfel, la situația din 31 decembrie 2020, 56,9 la sută din portofoliul datoriei de stat îi revine datoriei de stat externe, care este supusă riscului valutar fiind în totalitate denominată în valută străină. Ponderea datoriei de stat externe s-a majorat cu 1,4 p.p. comparativ cu situația de la sfârșitul anului 2019 și cu 1,6 p.p. față de situația de la finele anului 2018.

Structura datoriei de stat pe componente, 31 dec. 2018 – 31 dec. 2020 (%)

	Ponderea în total	31 dec. 2018	31 dec. 2019	31 dec. 2020
	Datoria de stat internă	44,3%	44,1%	43,1%
	Datoria de stat externă	55,7%	55,9%	56,9%

b) Structura datoriei de stat pe valute

Structura datoriei de stat pe valute, cu descompunerea coșului valutar DST, evidențiază vulnerabilitatea portofoliul datoriei de stat față de Euro și dolarul SUA, ceea ce implică necesitatea monitorizării continue a cursului de schimb al acestor valute. Astfel, ponderea datoriei de stat denominată în Euro și dolari SUA formează împreună 47 la sută din portofoliul datoriei de stat. Deci, majorarea semnificativă a ratei de schimb a leului față de aceste valute străine ar expune portofoliul datoriei de stat riscului valutar, ceea ce ar crea o povară suplimentară pentru deservirea datoriei de stat externe.

Structura datoriei de stat pe valute, 31 dec. 2018 – 31 dec. 2020 (%)

Inclusiv DST				Cu descompunerea DST			
	31 dec. 2018	31 dec. 2019	31 dec. 2020		31 dec. 2018	31 dec. 2019	31 dec. 2020
Ponderea în total				Ponderea în total			
MDL	44,3%	44,1%	43,1%	MDL	44,3%	44,1%	43,1%
DST	30,7%	30,5%	31,1%	EUR	27,2%	30,7%	33,1%
EUR	17,4%	21,2%	22,9%	USD	18,4%	15,1%	13,9%
USD	5,6%	2,2%	1,3%	JPY	4,3%	4,3%	4,0%
JPY	1,9%	1,9%	1,5%	CNY	3,3%	3,2%	3,4%
GBP	0,01%	0,01%	0,01%	GBP	2,4%	2,5%	2,5%
	100,0%	100,0%	100,0%		100,0%	100,0%	100,0%

Comparativ cu situația din 31 decembrie 2019, odată cu descompunerea coșului valutar DST, ponderea datoriei de stat denominată în Euro s-a majorat cu 2,4 p.p. Acest lucru se datorează inclusiv faptului că la începutul anului 2020, Ministerul Finanțelor a efectuat operațiuni de convertire a datoriei de stat externe în sumă de 5,8 mil. dolari SUA. Astfel, pentru 6 împrumuturi contractate de la BIRD a fost modificată valuta de la USD la EUR și rata dobânzii de la Libor 6 months la Euribor 6 months.

Analizând impactul evoluției cursului de schimb al monedei naționale asupra soldului datoriei de stat pe parcursul anului 2020, este de menționat că soldul datoriei de stat s-a majorat la situația din 31 decembrie 2020 față de situația de la sfârșitul anului 2019, în proporție de 3,7 la sută urmare a fluctuației ratelor de schimb a monedei naționale față de valutele străine în care este denominată datoria de stat externă. Luând în considerație ponderea fiecărei valute în totalul datoriei de stat odată cu descompunerea DST, cel mai mare impact asupra modificării soldului datoriei de stat l-a avut aprecierea leului față de Euro.

2) Riscul de refinanțare

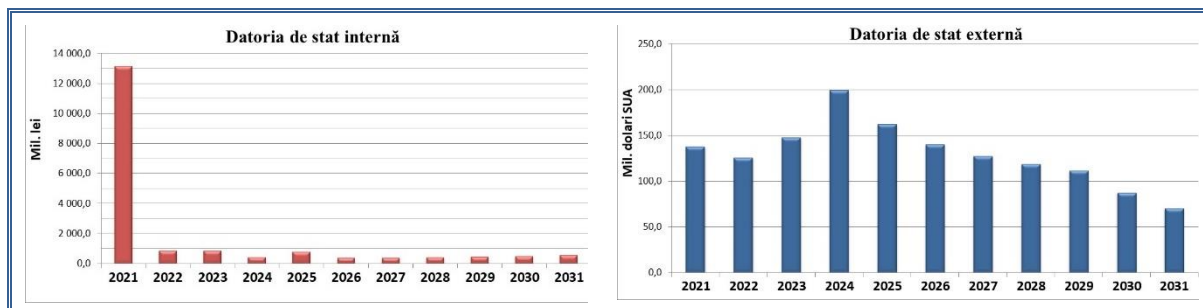
Riscul de refinanțare este identificat prin indicatorii:

a) Profilul rambursării datoriei de stat interne și externe

Notă: Profilul rambursării datoriei de stat interne nu include datoria Guvernului față de BNM (VMS convertite), cu excepția sumelor prevăzute spre rambursare incluse în Legea bugetului de stat pe anul respectiv, deoarece aceasta este reperfectată anual în baza unui Acord între Ministerul Finanțelor și BNM, astfel comportînd un nivel redus al riscului de refinanțare. Profilul de rambursare a datoriei de stat externe nu include instrumentul alocarea DST, întrucît acesta reprezintă o datorie purtătoare de dobîndă sub forma activelor de rezervă alocate de către FMI membrilor săi, care nu prevede rambursarea sumei principale și nu va fi refinanțată.

Luînd în considerație estimările pentru profilul de răscumpărare a datoriei de stat interne, în anii ce urmează, se evidențiază vîrfurile de plată în anul 2021, ceea ce denotă faptul că datoria de stat internă este preponderent pe termen scurt. Totodată, menționăm că în anul 2021 urmează a fi rambursate VMS cu maturitatea de 4 ani, în sumă totală de 260,0 mil. lei, conform Legii nr. 235/2016 privind emisiunea obligațiunilor de stat în vederea executării de către Ministerul Finanțelor a obligațiunilor de plată derivate din garanțiile de stat nr. 807 din 17 noiembrie 2014 și nr. 101 din 1 aprilie 2015. Segmentul de datorie de stat internă pe termen scurt ce urmează a fi refinanțat în fiecare an prin noi emisiuni de VMS, reprezintă un risc semnificativ pentru bugetul de stat, în contextul unor eventuale majorări ale ratelor de dobîndă pe piața internă.

Proгноza rambursării datoriei de stat interne (mil. lei) și a datoriei de stat externe (mil. dolari SUA) care ajunge la scadență în decurs de 10 ani, conform situației din 31 decembrie 2020



În ce privește datoria de stat externă, se evidențiază vîrfurile de plată în anul 2024, după care se observă o distribuție relativ omogenă a plăților începînd cu anul 2025 și respectiv un risc de refinanțare redus.

b) Perioada medie de maturitate (ATM) și datoria scadentă într-un an

Indicatorii riscului de refinanțare, 31 decembrie 2018 - 31 decembrie 2020

	Datoria de stat internă			Datoria de stat externă			Total datoria de stat		
	31 dec. 2018	31 dec. 2019	31 dec. 2020	31 dec. 2018	31 dec. 2019	31 dec. 2020	31 dec. 2018	31 dec. 2019	31 dec. 2020
Perioada medie de maturitate (ATM), ani	8,5	7,8	6,0	8,8	8,8	8,5	8,6	8,4	7,3
Datoria scadentă în decurs de 1 an, %	37,0 %	31,8 %	51,4 %	7,8%	7,8%	6,1%	20,8 %	18,4 %	25,7 %

Indicatorii sus-menționați vin în suportul concluziilor formulate în baza profilului de rambursare al datoriei de stat interne, și anume, la situația din 31 decembrie 2020, 51,4% din datoria de stat internă urmează să ajungă la scadență în decurs de un an, ceea ce presupune faptul că datoria nouă care va fi contractată în scopul finanțării deficitului bugetului de stat, va fi supusă implicit și riscului ratei de dobândă. Este de remarcat faptul că comparativ cu anul 2019, datoria de stat internă scadentă în decurs de un an s-a majorat cu 19,6 p.p. ce se explică prin majorarea ponderii obligațiunilor de stat cu maturitatea de 3 și 5 ani în circulație, dar și ca urmare a reemisiunii VMS convertite aflate în portofoliul BNM, pe parcursul anului 2019, preponderent la o maturitate de 2 ani, acestea urmînd să ajungă la scadență în anul 2021. Totodată, perioada medie de maturitate s-a diminuat cu 1,8 ani, cauzele principale fiind: răscumpărarea graduală de către Ministerul Finanțelor a obligațiilor de plată derivate din garanțiile de stat, majorarea ponderii bonurilor de trezorerie cu maturitatea de 364 zile în totalul datoriei de stat interne.

Datoria de stat externă, datorită instrumentelor pe termen lung, se încadrează în limite sigure, iar datoria de stat totală prezintă un risc de refinanțare moderat, astfel încît 25,7 la sută din aceasta urmează să ajungă la scadență în decurs de un an.

3) Riscul ratei de dobîndă

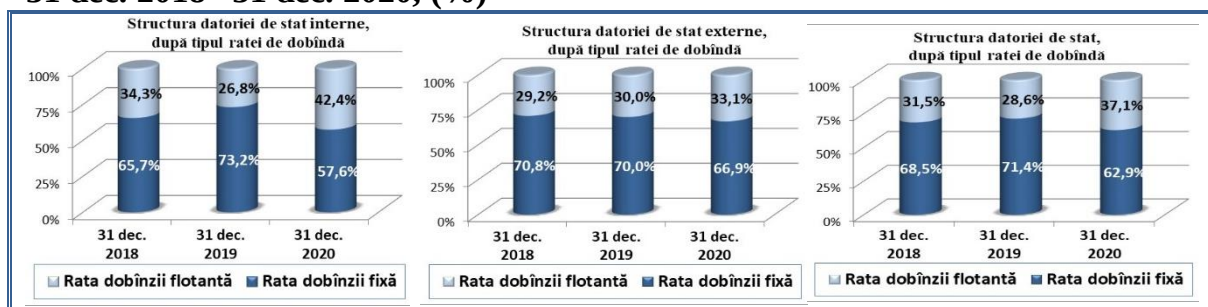
Este identificat prin indicatorii:

a) Structura datoriei de stat după tipul ratei de dobîndă

Notă: În contextul analizei riscului ratei de dobîndă, datoria de stat internă cu maturitatea de pînă la un an și purtătoare de rată a dobînzii fixă¹⁸ va fi atribuită la categoria datoriei cu rata dobînzii flotantă, întrucît din cauza maturității reduse aceasta va fi refinanțată în fiecare an la condiții noi de piață, fiind supusă riscului ratei de dobîndă.

Spre deosebire de profilul rambursării datoriei de stat interne și externe, la calcularea indicatorilor riscului ratei de dobîndă se include tot portofoliul datoriei de stat, inclusiv datoria Guvernului față de BNM (VMS convertite), cît și alocarea DST, acestea fiind supuse riscului ratei de dobîndă.

Structura datoriei de stat interne și externe, după tipul ratei de dobîndă, 31 dec. 2018– 31 dec. 2020, (%)



La situația din 31 decembrie 2020, în contextul Notei expuse mai sus, se observă un trend ascendent al datoriei de stat interne cu rată flotantă a dobînzii, constituind 42,4% din totalul datoriei de stat interne, ceea ce indică o majorare cu 14,6 p.p. față de situația de la sfîrșitul anului 2019 și cu 7,2 p.p. comparativ

¹⁸ VMS 91 zile, 182 zile, 364 zile și VMS convertite

cu situația de la finele anului 2018. Această majorare a fost influențată de diminuarea ponderii obligațiunilor de stat interne, în circulație, cu rata fixă a dobânzii (1, 2, 3 și 5 ani). Astfel, la 31 decembrie 2020, instrumentul cu rata dobânzii fixă și termen de circulație mai mare de un an sunt Obligațiunile de stat cu maturitatea de 1, 2, 3 și 5 ani, VMS pentru executarea de către Ministerul Finanțelor a obligațiunilor de plată derivate din garanțiile de stat dar și VMS convertite în portofoliul BNM cu maturitatea de 2 ani.

Cu toate acestea, analizând structura datoriei de stat externe pe tipuri de rată a dobânzii, se atestă o majorare a ponderii datoriei de stat externe cu rata dobânzii flotantă pe fondul ultimelor debursări efectuate pe parcursul anului 2020 ce implică o rată flotantă a dobânzii și a rambursărilor efectuate, preponderent la rata fixă a dobânzii. Astfel, la 31 decembrie 2020, datoria de stat externă cu rata dobânzii flotantă a constituit 33,1 la sută din totalul datoriei de stat externe, cu 3,1 p.p. mai mult comparativ cu sfârșitul anului 2019 și cu 3,9 p.p. mai mult comparativ cu finele anului 2018.

În ce privește datoria de stat, ponderea datoriei cu rata dobânzii flotantă constituie 37,1 la sută și reflectă o majorare cu 8,1 p.p. comparativ cu sfârșitul anului 2019 și cu 5,3 p.p. comparativ cu sfârșitul anului 2018. Ponderea relativ înaltă a datoriei cu rata dobânzii flotantă în portofoliul datoriei de stat se datorează atât datoriei de stat externe dar și datoriei de stat interne, care din cauza instrumentelor cu maturitatea de până la un an prezintă un risc al ratei de dobândă, cât și un risc de refinanțare pronunțat.

b) Perioada medie de refixare (ATR) și datoria ce urmează a fi refixată într-un an

Indicatorul perioada medie de refixare este cu atât mai sigur cu cât deține o valoare mai mare, la fel ca și indicatorul riscului de refinanțare – perioada medie de maturitate.

Indicatorii riscului ratei de dobândă la situația din 31 dec. 2018 - 31 dec. 2020

	Datoria de stat internă			Datoria de stat externă			Total datoria de stat		
	31 dec. 2018	31 dec. 2019	31 dec. 2020	31 dec. 2018	31 dec. 2019	31 dec. 2020	31 dec. 2018	31 dec. 2019	31 dec. 2020
Perioada medie de refixare (ATR), ani	8,5	7,9	5,9	6,7	6,6	6,6	7,5	7,2	6,3
Datoria cu rata dobânzii ce urmează a fi refixată în decurs de 1 an, %	37,7 %	32,4 %	52,1 %	35,1 %	36,0 %	36,9 %	36,2 %	34,4 %	43,4 %

Datoria de stat internă este expusă în cea mai mare măsură riscului ratei de dobândă, întrucât 52,1 la sută din datoria de stat internă urmează să fie refixată la rate noi de dobândă în decurs de 1 an. Astfel, o majorare a ratelor de dobândă la VMS pe piața internă va afecta direct costurile aferente datoriei de stat interne. Datoria de stat internă înregistrează la situația din 31 decembrie 2020 o micșorare a perioadei medii de refixare cu 2,0 ani, iar datoria cu rata dobânzii ce urmează a fi refixată în decurs de un an s-a majorat cu 19,7 p.p.

Datoria de stat externă cu rata dobânzii ce urmează a fi refixată la condiții noi de piață în decurs de un an constituie 36,9 la sută din soldul datoriei de stat

externe, cu 0,9 p.p. mai mult comparativ cu situația de la sfârșitul anului 2019, iar ratele de dobândă aferente datoriei de stat externe sunt refixate, în mediu, în decurs de 6,6 ani.

În ce privește datoria de stat în ansamblu, deși perioada de refixare a întreg portofoliului este de 6,3 ani, totuși 43,4 la sută din aceasta urmează a fi refixată la rate noi de dobândă în decurs de 1 an, astfel evidențiindu-se expunerea portofoliului datoriei de stat față de riscul ratei de dobândă.

c) Durata Macaulay¹⁹ pentru VMS emise pe piața primară aflate în circulație la situația din 31.12.2020

Durata Macaulay este o variabilă metrică a volatilității prețurilor. Aceasta ne arată cu cât se majorează sau se diminuează valoarea portofoliului dacă se modifică ratele dobânzii (sensibilitatea prețului VMS) și poate fi considerată o măsură a riscului ratei dobânzii. Ca regulă generală, pentru fiecare modificare de 1% a ratelor dobânzii (majorare sau diminuare), valoarea de piață a portofoliului se va schimba cu aproximativ 1% în direcția opusă, *pentru fiecare an de durată*. Durata portofoliului VMS emise pe piața primară a constituit 0,66 ani la situația din 31.12.2020. Astfel, la o eventuală majorare/diminuare cu 1% a ratei dobânzii, valoarea de piață a portofoliului se va diminua/majora cu aproximativ 0,66% ($1\% \times 0,66 \text{ ani}$)²⁰.

d) Durata modificată pentru VMS emise pe piața primară aflate în circulație la situația din 31.12.2020

Durata modificată este considerată o continuare a duratei Macaulay, indicând o măsură mai precisă a sensibilității prețurilor. Astfel, la situația din 31.12.2020 durata modificată a portofoliului este de 0,63 ani, ceea ce indică că pentru fiecare modificare de 1% a randamentului (majorare sau diminuare), valoarea de piață a portofoliului se va schimba cu aproximativ 0,63% ($1\% \times 0,63 \text{ ani}$).

e) Convexitatea este o măsură a gradului de curbură a relației preț – randament. Cu cât această relație manifestă o curbură mai accentuată, cu atât convexitatea este mai mare. Din punct de vedere matematic, convexitatea se calculează ca derivata de ordinul doi a funcției dependente, care arată relația dintre valoarea de piață a portofoliului și randament.

Astfel, rezultatul convexității portofoliului de 0,52 ne arată că odată cu creșterea/micșorarea randamentului cu 1%, valoarea de piață a portofoliului se va diminua/majora aproximativ cu 0,52% ($1\% \times 0,52$).

Combinând rezultatele duratei modificate și convexității, se obține o măsură cu o acuratețe mai ridicată a modificării valorii de piață a portofoliului în funcție de modificarea randamentului. Astfel, la creșterea randamentului cu un punct procentual valoarea de piață a portofoliului se micșorează cu 89,6 mil. lei sau cu 0,6%, fiind egală cu 14 276,1 mil. lei.

¹⁹ Pentru calcularea indicatorilor durata Macaulay, durata modificată și convexitatea au fost utilizate datele primare extrase din SI DMFAS și Bloomberg (cotațiile afișate de dealerii primari).

²⁰ Valoare de piață reprezintă valoarea portofoliului reieșind din prețul de piață al VMS calculat în baza cotațiilor dealerilor primari și la situația din 31.12.2020 aceasta a constituit 14 365,7 mil. lei

4) Riscul operațional

Riscul operațional se referă la aspecte precum sistemele informaționale și procedurile de ținere a evidenței datoriei sectorului public, garanțiilor de stat și recreditării de stat, procesare a datelor, raportare, păstrare, etc.

Pe parcursul anului 2020 a fost elaborat Planul de gestionare a riscului operațional și de continuitate a activităților aferente managementului datoriei de stat pentru anul 2020. Documentul stabilește principalele măsuri de reacție la riscurile operaționale, urmărindu-se în același timp diminuarea probabilității de apariție ulterioară a acestora. Informația privind progresul înregistrat pe marginea implementării documentului respectiv este reflectată în anexa la prezentul document.

Un aspect important aferent riscului operațional ține și de sistemul informațional de management al datoriei și analiză financiară (DMFAS), precum și de înregistrarea și menținerea cu acuratețe a datelor. În acest sens, cu regularitate se efectuează procedura de validare a sistemului informațional în conformitate cu Calendarul de validare existent și asigură înlăturarea erorilor depistate.

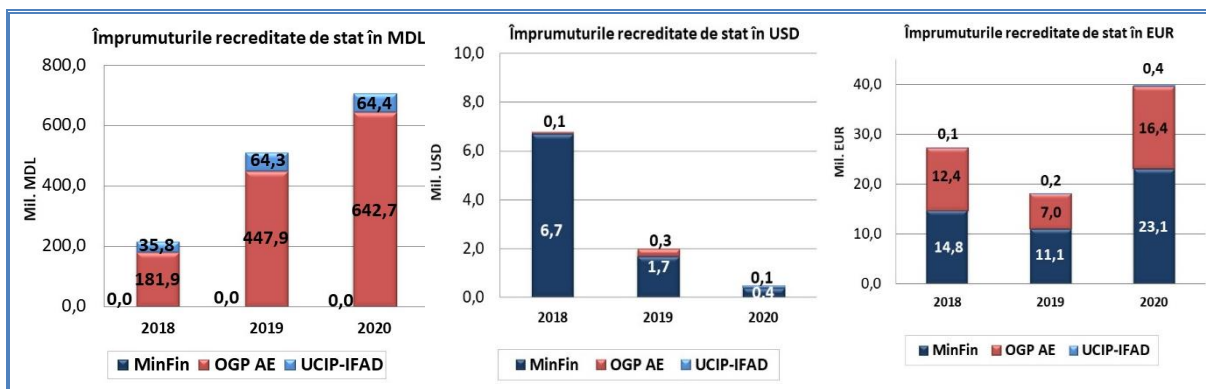
În contextul fortificării procesului de raportare a datelor privind datoria sectorului public și veridicității lor, Direcția datoriei publice monitorizează și verifică în permanență, din mai multe surse, calitatea informației primite de la entitățile sectorului public. iar la necesitate expediază în adresa Inspecției Financiare propuneri privind aplicarea sancțiunilor, în conformitate cu prevederile Codului Contravențional, persoanelor responsabile din cadrul entităților sectorului public, dacă acestea nu au respectat termenul de prezentare către Ministerul Finanțelor a datelor privind datoria sectorului public sau au raportat date eronate/incomplete. Pe parcursul anului 2020 nu s-a atestat necesitatea expedierii unor astfel de propuneri.

Recreditarea de stat

Recreditarea de stat se efectuează prin intermediul Ministerului Finanțelor (MinFin), Oficiului de Gestiune a Programelor de Asistență Externă (OGP AE) și Unității Consolidate pentru Implementarea Programelor Fondului Internațional pentru Dezvoltarea Agricolă (UCIP-IFAD).

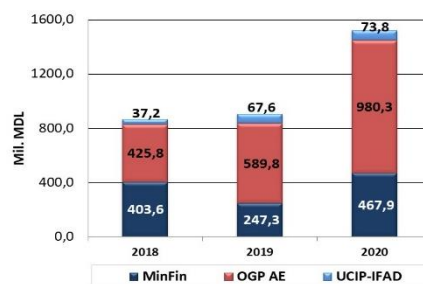
Pe parcursul anului 2020 din contul liniilor de creditare și a mijloacelor circulante acumulate (din rambursarea sumelor principale, dobânzilor aferente de către băncile, organizațiile de creditare nebancare (OCN) și asociațiile de economii și împrumut (AEÎ) participante la recreditarea de stat) pentru realizarea proiectelor finanțate din surse externe au fost recreditate împrumuturi către agenți economici, autorități publice locale și băncile, organizațiile de creditare nebancare, asociațiile de economii și împrumut participante în sumă de 707,1 mil. lei, 0,5 mil. dolari SUA și 39,9 mil. Euro (echivalent a cca 1 522,0 mil. lei), inclusiv: din resurse recreditate din mijloacele circulante acumulate – 496,7 mil. lei, 2,7 mil. Euro (echivalent a cca 549,8 mil. lei) sau 36,1% din suma totală recreditată.

Împrumuturile recreditate de stat pe creditori, 2018 – 2020



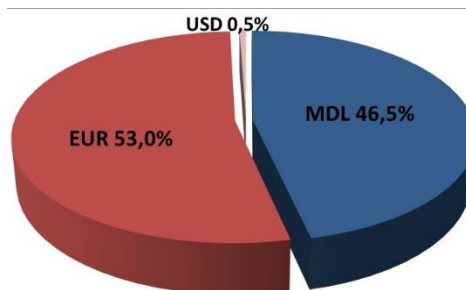
În perioada de analiză, se atestă un trend ascendent aferent valorii mijloacelor financiare îndreptate spre recreditare în scopul implementării proiectelor finanțate din surse externe în moneda națională și Euro și unul descendent în dolari SUA.

Împrumuturile recreditate de stat, recalculate în moneda națională la data tranzacției, pe parcursul anilor 2018-2020 (mil. lei)



Pe parcursul anului 2020 se constată o creștere a mijloacelor financiare îndreptate spre recreditarea de stat în comparație cu anii 2018 și 2019, condiționată de o cerere mai mare de recreditare din partea beneficiarilor în vederea implementării proiectelor finanțate din contul împrumuturilor externe de stat.

Structura împrumuturilor recreditate de stat, pe valute, pe parcursul anului 2020 (%)



În perioada de referință poziția dominantă în structura împrumuturilor recreditate de stat pe valute este ocupată de Euro cu 53,0%, urmată de moneda națională cu 46,5% și dolarul SUA cu 0,5%.

Sumele recreditate pe parcursul anului 2020 se prezintă după cum urmează:

1) prin intermediul Ministerului Finanțelor – 0,4 mil. dolari SUA și 23,1 mil. Euro (echivalent a cca 467,9 mil. lei), inclusiv:

- Proiectul „Construcția locuințelor sociale pentru păturile socialmente vulnerabile”, faza II, finanțat de Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei – 0,4 mil. Euro;

- Proiectul de îmbunătățire a eficienței sistemului de alimentare centralizată cu energie termică (S.A. „Termoelectrica”), finanțat de Banca Mondială – 1,1 mil. mil. Euro;
- Proiectul „Împrumutul destinat reabilitării rețelelor de transport ale Î.S. „Moldelectrica”, finanțat de Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare – 0,4 mil. dolari SUA și 3,5 mil. Euro²¹;
- Proiectul de interconectare a rețelelor de energie electrică dintre Republica Moldova și România, Faza I (Î.S. „Moldelectrica”), finanțat de Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare – 0,5 mil. Euro;
- Proiectul de mărire a capacității și îmbunătățirii siguranței sistemului de transport al energiei electrice din Moldova, finanțat de Banca Europeană de Investiții – 4,1 mil. Euro;
- Proiectul de achiziție a locomotivelor și restructurarea infrastructurii feroviare – 13,5 mil. Euro.

2) prin intermediul Oficiului de Gestiune a Programelor de Asistență Externă – 642,7 mil. lei, 16,4 mil. Euro (echivalent a cca 980,3 mil. lei), dintre care:

- resurse recreditate direct din împrumuturile externe – 146,0 mil. lei și 13,7 mil. Euro, inclusiv:
 - Proiectul de Ameliorare a Competitivității, faza 2 (PAC 2) – 40,6 mil. lei și 2,2 mil. Euro;
 - Proiectul Livada Moldovei – 101,2 mil. lei și 11,4 mil. Euro;
 - Proiectul Livada Moldovei – componenta leasing – 0,14 mil. Euro;
 - Proiectul COVID-19 răspuns de urgență și suport ÎMMM – 4,2 mil. lei
- resurse recreditate din mijloacele OGP AE circulante acumulate – 496,7 mil. lei și 2,7 mil. Euro, inclusiv:
 - Proiectul de Finanțare Rurală și Dezvoltare a Întreprinderilor Mici (FIDA I) – 104,9 mil. lei și 0,47 mil. Euro;
 - Proiectul de Revitalizare a Agriculturii (FIDA II, PRA) – 87,2 mil. lei și 0,2 mil. Euro;
 - Proiectul de Dezvoltare a Afacerilor Rurale (FIDA III, PDAR) – 27,3 mil. lei;
 - Proiectul de Servicii Financiare Rurale și Marketing (FIDA IV) – 4,4 mil. lei și 0,02 mil. Euro;
 - Proiectul de Servicii Financiare Rurale și Dezvoltarea Businessului Agricol (FIDA V) – 120,4 mil. lei și 0,13 mil. Euro;
 - Programul Rural de Reziliență Economică - Climatică Incluzivă (FIDA VI) – 0,1 mil. lei;
 - Proiectul de Investiții și Servicii Rurale, faza I (RISP I) – 40,0 mil. lei și 0,04 mil. Euro;
 - Proiectul de Investiții și Servicii Rurale, faza II (RISP II) – 26,5 mil. lei;
 - Kreditanstalt für Wiederaufbau (KfW) – 24,3 mil. lei și 0,45 mil. Euro;
 - Proiectul Filiere du Vin – 41,7 mil. lei și 1,2 mil. Euro;

²¹ La data de 20 iunie 2020, împrumutul de stat extern oferit de Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare a fost convertit din dolari SUA în euro.

- Proiectul de Ameliorare a Competitivității (PAC 1) – 17,0 mil. lei, și 0,14 mil. Euro;

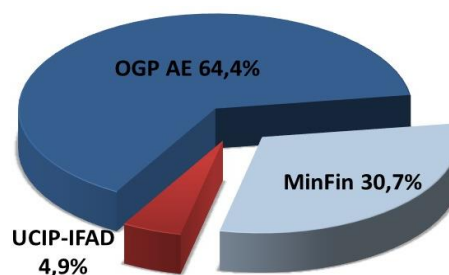
- Proiectul de Ameliorare a Competitivității, faza 2 (PAC 2) – 2,9 mil. lei și 0,03 mil. Euro.

3) prin intermediul Unității Consolidate pentru Implementarea Programelor Fondului Internațional pentru Dezvoltarea Agricolă (resurse recreditate direct din împrumuturile externe) – 64,4 mil. lei, 0,1 mil.dolari SUA și 0,4 mil. Euro (echivalent a cca 73,8 mil. lei), din care:

- Programul Rural de Reziliență Economică - Climatică Incluzivă (FIDA VI) – 21,8 mil. lei și 0,1 mil.Euro;

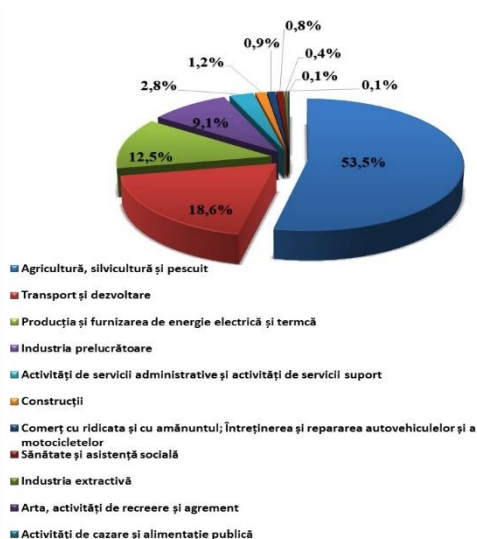
- Proiectul de Reziliență Rurală (FIDA 7, PRR) – 42,6 mil. lei, 0,1 mil.dolari SUA și 0,3 mil. Euro.

Structura recreditării împrumuturilor de stat între instituțiile participante, pe parcursul anului 2020 (%)



În perioada de referință, cota majoră de recreditare de stat îi revine Oficiului de Gestiune a Programelor de Asistență Externă (64,4%), urmată de Ministerul Finanțelor cu cota de 30,7% și Unitatea Consolidată pentru Implementarea Programelor FIDA cu 4,9%.

Structura recreditării împrumuturilor de stat sub aspectul ramurilor economiei naționale pe parcursul anului 2020



Activitățile economice	mil. lei
Agricultură, silvicultură și pescuit	813,8
Transport și dezvoltare	283,0
Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	190,7
Industria prelucrătoare	138,3
Activități de servicii administrative și activități de servicii suport	41,9
Construcții	18,5
Comerț cu ridicata și cu amănuntul; Întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor	14,1
Sănătate și asistență socială	12,7
Industria extractivă	5,6
Arta, activități de recreere și agrement	2,1
Activități de cazare și alimentație publică	1,3
TOTAL	1 522,0

În structura mijloacelor financiare recreditate de stat pe parcursul anului 2020 sub aspectul activităților economice, ponderea majoră îi revine activității economice: agricultură, silvicultură și pescuit cu 53,5%, urmată de activitatea economică transport și dezvoltare cu 18,6%, cota cea mai mică îi revine activității de cazare și alimentație publică și artă și activității de recreere și agrement cu o pondere de 0,1%.

În perioada de analiză a fost rambursată de către agenții economici, autoritățile publice locale și băncile, organizațiile de creditare nebankare, asociațiile de economii și împrumut participante la recreditarea de stat suma principală, dobânda și alte plăți aferente în sumă de 481,3 mil. lei, 5,9 mil. dolari SUA, 18,1 mil. Euro și 0,9 mil. Yeni Japonezi (echivalent a cca 948,2 mil. lei). Astfel:

1) pe împrumuturile recreditate prin intermediul Ministerului Finanțelor au fost rambursate – 0,4 mil. lei, 4,6 mil. dolari SUA, 5,4 mil. Euro și 0,9 mil. Yeni Japonezi.

2) pe împrumuturile recreditate prin intermediul Oficiului de Gestiune a Programelor de Asistență Externă au fost rambursate – 420,6 mil. lei, 0,9 mil. dolari SUA și 12,5 mil. Euro, din care:

a) resurse recreditate direct din împrumuturi externe – 53,0 mil. lei, 0,5 mil. dolari SUA și 9,2 mil. Euro;

b) resurse recreditate din mijloacele circulante acumulate – 367,6 mil. lei, 0,4 mil. dolari SUA și 3,3 mil. Euro.

3) pe împrumuturile recreditate prin intermediul Unității Consolidate pentru Implementarea Programelor FIDA au fost rambursate – 60,3 mil. lei, 0,4 mil. dolari SUA și 0,2 mil. Euro.

La situația din 31 decembrie 2020, soldul datoriilor beneficiarilor recreditați constituie: 1 524,0 mil. lei, 38,7 mil. dolari SUA, 150,5 mil. Euro și 896,9 mil. Yeni Japonezi (echivalent a 5 519,9 mil. lei), majorându-se față de sfârșitul anului 2019 cu 957,3 mil. lei ce constituie o creștere de cca 21,0%, iar comparativ cu perioada similară a anului 2018 s-a majorat cu 24,9%. Astfel:

1) pe împrumuturile recreditate prin intermediul Ministerului Finanțelor – 71,3 mil. lei, 35,5 mil. dolari SUA, 101,7 mil. Euro și 896,9 mil. Yeni Japonezi (echivalent a 2 980,5 mil. lei sau 54,0% din suma totală a datoriilor);

2) pe împrumuturile recreditate prin intermediul Oficiului de Gestiune a Programelor de Asistență Externă și Unității Consolidate pentru Implementarea Programelor FIDA – 1 452,7 mil. lei, 3,2 mil. dolari SUA și 48,8 mil. Euro (echivalent a 2 539,4 mil. lei sau 46,0% din suma totală a datoriilor).

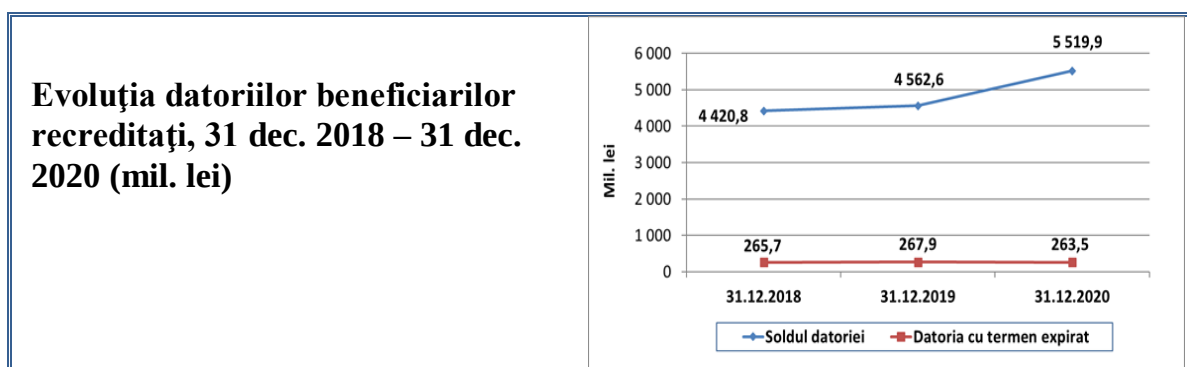
Datoria cu termen expirat la situația din 31 decembrie 2020 se atestă atât la împrumuturile recreditate prin intermediul Ministerului Finanțelor, cât și prin intermediul Oficiului de Gestiune a Programelor de Asistență Externă și se cifrează la 72,7 mil. lei, 10,3 mil. dolari SUA și 0,6 mil. Euro (echivalent a 263,5 mil. lei) sau 4,8% din suma datoriilor totale. Comparativ cu situația de la sfârșitul anului 2019, datoria cu termen expirat s-a micșorat cu 1,6%, iar comparativ cu perioada similară a anului 2018 s-a micșorat cu 0,8%. Astfel:

1) pe împrumuturile recreditate prin intermediul Ministerului Finanțelor – 71,3 mil. lei, 10,3 mil. dolari SUA și 0,1 mil. Euro (echivalent a 251,9 mil. lei). Beneficiarii recreditați care nu au executat graficele de rambursare a datoriilor sunt:

- Programul de dezvoltare a serviciilor de aprovizionare cu apă potabilă, finanțat de Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare (Consiliul raional Soroca, Consiliul raional Florești);

- Proiectul Alimentare cu Apă și Canalizare, finanțat de către Banca Mondială (S.A. „Regia Apă - Canal Soroca”);
- Întreprinderile în proces de insolabilitate și întreprinderile potențial falite.

2) pe împrumuturile recreditate și/sau monitorizate prin intermediul Oficiului de Gestiune a Programelor de Asistență Externă – 1,44 mil. lei și 0,5 mil. Euro (echivalentul a 11,6 mil. lei) sau 4,4% din totalul datoriei expirate. Datoria dată a fost înregistrată la B.C. „Investprivatbank” S.A. în legătură cu insolabilitatea acesteia și la întreprinderile vitivinicole recreditate în cadrul Proiectului „Filieri du Vin” („Magnolia-94” S.R.L., F.P.C „Vindicum” S.R.L., „Univers-Vin” S.R.L., S.A. „Vinăria din Vale”, S.R.L. „Voitis Distillery”, S.R.L. „Basarabia L-Win Invest”).



Graficul prezentat atestă că evoluția soldului datoriilor este ascendentă, condiționată de cererea de acordare a împrumuturilor din partea beneficiarilor recreditați, iar soldul datoriilor cu termen expirat are o evoluție descendentă, cauzată de reeșalonarea datoriilor unor beneficiari recreditați, precum și fluctuațiile cursului valutar.

Ministerul Finanțelor își onorează sarcina de încasare a datoriilor expirate prin intermediul Serviciului Fiscal de Stat prin aplicarea măsurilor de executare silită, în conformitate cu legislația în vigoare, față de beneficiarii recreditării care dețin arierate pe împrumuturile recreditate. Astfel, pe parcursul anului 2020, la bugetul de stat în acest sens au fost încasate 13,0 mil. lei, ceea ce constituie 1,4% din suma totală rambursată în perioada de referință.

Analizând structura datoriilor prin prisma beneficiarilor recreditați, se constată că în perioada de referință sunt active operațiunile de recreditare față de 84 de beneficiari recreditați:

1) 42 agenți economici cu soldul datoriilor de 2 313,7 mil. lei sau 41,9% din suma totală a datoriilor, dintre care 259,11 mil. lei sunt datorii cu termen expirat (98,4% din suma totală a datoriilor expirate), dintre care:

a) 22 întreprinderi care au datorii în sumă de 1 998,1 mil. lei activează în regim ordinar. Suma datoriilor cu termen expirat constituie 11,21 mil. lei (4,3% din suma totală a datoriilor expirate);

b) 13 întreprinderi care au datorii în sumă de 232,9 mil. lei se află în proces de insolabilitate conform Legii insolabilității. Suma datoriilor cu termen expirat constituie 165,2 mil. lei (62,7% din suma totală a datoriilor expirate);

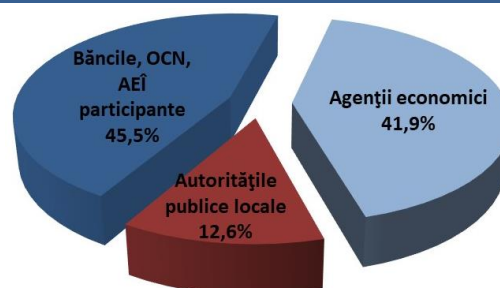
c) 5 întreprinderi care au datorii în sumă de 72,9 mil. lei sunt potențial faliti. Suma datoriilor cu termen expirat constituie 72,9 mil. lei (27,7% din suma totală a datoriilor expirate);

d) 2 întreprinderi au datorii în sumă de 9,8 mil. lei și lipsesc din Registrul de Stat al persoanelor juridice. Suma datoriilor cu termen expirat constituie 9,8 mil. lei (3,7% din suma totală a datoriilor expirate). De la agenții economici nominalizați nu este posibilitatea reală de rambursare a datoriilor cu termen expirat.

2) 27 autorități ale administrației publice locale dețin datorii în sumă de 694,6 mil. lei (12,6% din suma totală a datoriilor). Suma datoriilor cu termen expirat constituie 2,9 mil. lei (1,1% din suma totală a datoriilor expirate);

3) 15 bănci, organizații de creditare nebancare și asociații de economii și împrumut participante la recreditarea de stat înregistrează datorii în sumă de 2 511,6 mil. lei (45,5% din suma totală a datoriilor), dintre care 1,44 mil. lei sunt cu termen expirat (0,5% din suma totală a datoriilor expirate).

Structura datoriilor prin prisma beneficiarilor recreditați, la situația din 31 decembrie 2020 (%)



Reieșind din diagrama prezentată, se atestă că datoriile băncilor, organizațiilor de creditare nebancare și asociațiilor de economii și împrumut participante la recreditarea de stat constituie ponderea majoră de 45,5% din toate datoriile, urmate de agenții economici cu cota de 41,9% și autoritățile publice locale cu o parte de 12,6%.

Soldul datoriilor la împrumuturile recreditate de stat pe debitori, la 31 dec. 2020

Nr. d/o	Beneficiarii recreditați	Numărul beneficiarilor	Soldul datoriei		Soldul datoriei cu termenul de achitare expirat	
			mil. lei	%	mil. lei	%
1.	Întreprinderile de stat	6	1 881,8	34,1	85,4	32,4
2.	Întreprinderile municipale	8	241,5	4,4	1,0	0,4
3.	Autoritățile publice locale	27	694,6	12,6	2,9	1,1
4.	Întreprinderile din sectorul privat	28	190,4	3,4	172,8	65,6
5.	Băncile, OCN, AEI participante	15	2 511,6	45,5	1,4	0,5
	Total	84	5 519,9	100,0	263,5	100,0

Reieșind din datele prezentate se constată, că partea cea mai mare a datoriilor (45,5%) se înregistrează la băncile, organizațiile de creditare nebancare și asociațiile de economii și împrumut participante la recreditarea de stat, urmate de întreprinderile de stat cu o cotă de 34,1%, la polul opus fiind întreprinderile din sectorul privat cu o cotă de 3,4%. În partea ce ține de arierate, întreprinderile din sectorul privat înregistrează partea majoră a acestora (65,6%), urmate de întreprinderile de stat, autoritățile publice locale, băncile, organizațiile

de creditare nebankare, asociațiile de economii și împrumut participante și întreprinderile municipale cu o cotă de 0,4%.

Analizând datoriile beneficiarilor recreditați sub aspectul activităților economice s-au înregistrat datorii la împrumuturile recreditate după cum urmează:

1) agricultură, silvicultură și pescuit – 1 960,3 mil. lei sau 35,5% din suma totală a datoriilor împrumuturilor recreditate;

2) producția și furnizarea de energie termică, gaze, apă caldă și aer condiționat – 1 585,0 mil. lei sau 28,7% din suma totală a datoriilor împrumuturilor recreditate;

3) industria prelucrătoare – 515,1 mil. lei sau 9,3% din suma totală a datoriilor împrumuturilor recreditate;

4) transport și dezvoltare - 383,9 mil. lei sau 7,0% din suma totală a datoriilor împrumuturilor recreditate;

5) distribuția apei, salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare – 381,0 mil. lei sau 6,9% din suma totală a datoriilor împrumuturilor recreditate;

6) construcții – 341,0 mil. lei sau 6,2% din suma totală a datoriilor împrumuturilor recreditate;

7) sănătate și asistență socială – 171,5 mil. lei sau 3,1% din suma totală a datoriilor împrumuturilor recreditate;

8) activități de servicii administrative și activități de servicii suport – 89,3 mil. lei sau 1,6% din suma totală a datoriilor împrumuturilor recreditate;

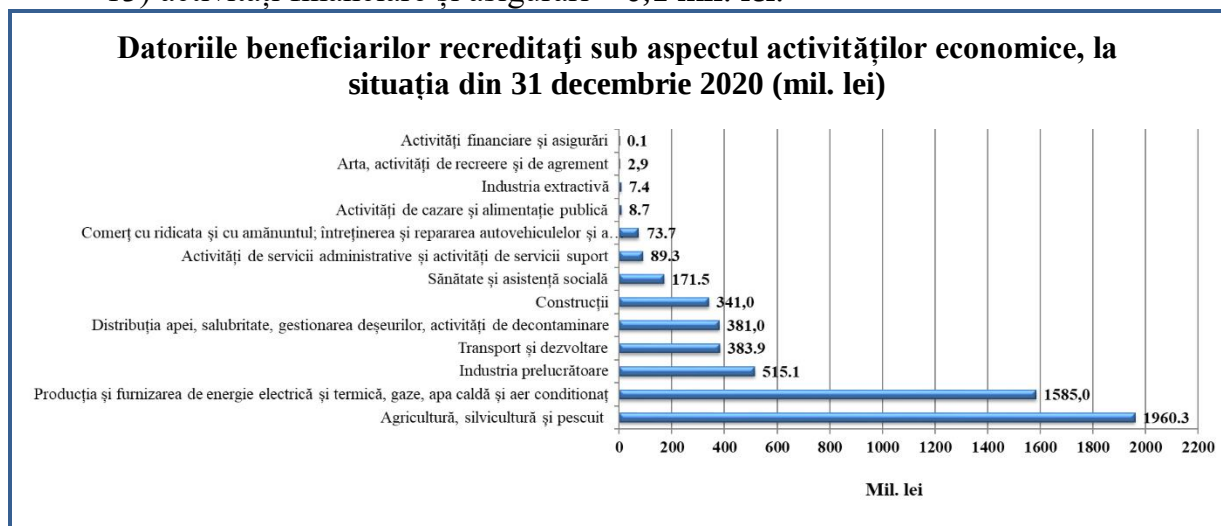
9) comerț cu ridicata și cu amănuntul; întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor – 73,7 mil. lei sau 1,3% din suma totală a datoriilor împrumuturilor recreditate;

10) activități de cazare și alimentație publică – 8,7 mil. lei sau 0,2% din suma totală a datoriilor împrumuturilor recreditate;

11) industria extractivă – 7,4 mil. lei sau 0,1% din suma totală a datoriilor împrumuturilor recreditate;

12) arta, activități de recreere și de agrement – 2,9 mil. lei sau 0,05% din suma totală a împrumuturilor recreditate;

13) activități financiare și asigurări – 0,1 mil. lei.



Conform graficului prezentat ponderea majoră din structura datoriilor beneficiarilor recreditați revine activității economice agricultură, silvicultură și pescuit cu 35,5%, urmată de producția și furnizarea de energie termică, gaze, apă caldă și aer condiționat cu 28,7%, în timp ce activități financiare și asigurări îi revin partea cea mai mică de 0,002%.

Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova

Direcția datorii publice

Adresa poștală: MD-2005, mun. Chișinău, str. Constantin Tănase, 7

www.mf.gov.md, tel.(022) 26-26-93, fax 022-26-28-93

Raportul privind implementarea Planului de gestionare a riscului operațional și de continuitate a activităților aferente managementului datoriei de stat pentru anul 2020

Denumirea riscului operațional	Reacții de răspuns ale colaboratorilor DDP
1. Resurse umane	
1.1. Absența persoanei cheie	-Au fost delegate sarcinile/atribuțiile către alți colaboratori ai direcției pe tematica respectivă; -Au fost coordonate în prealabil activitățile asigurându-se prezența persoanei – cheie în momentele de importanță majoră pentru activitatea direcției; -În cazurile în care se cunoștea în prealabil perioada absenței persoanei-cheie, aceasta a asigurat exercitarea în prealabil a sarcinilor și atribuțiilor care îi revin conform fișei postului; -A fost suplinat numărul de persoane instruite pe tematici relevante activității direcției.
1.2. Erori comise de către persoanele responsabile	-A fost verificată informația și comparate rezultatele din mai multe surse; -A fost aplicat principiul celor patru ochi/verificarea informațiilor elaborate de minim două persoane; -Evidența tranzacțiilor VMS a fost ținută în paralel în S.I.DMFAS, Acces și Excel, ceea ce a permis verificarea și prezentarea unei informații veridice; -Au fost actualizate manualele de proceduri DMFAS; -Au fost actualizate ulterior documentele elaborate ca urmare a depistării unor erori la etapa de întocmire a acestora; -Drept urmare a misiunii de asistență tehnică din partea Fondului Monetar Internațional privind Statistica datoriei sectorului public care a avut loc în cadrul Ministerului Finanțelor în luna octombrie 2020, au fost identificate recomandări în vederea îmbunătățirii calității rapoartelor privind datoria sectorului public, elaborate de Ministerul Finanțelor. Acestea vor fi implementate în anul 2021.
1.3. Abilități insuficiente ale personalului implicat	Personalul implicat este instruit în continuare, inclusiv în condițiile generate de pandemie pe parcursul anului 2020. Din luna martie activitatea angajaților ministerului a fost organizată în schimburi la domiciliu/la serviciu, astfel în acest sens personalul se autoinstruiește de sinestătător sau prin intermediul cursurilor organizate online.
1.4. Fluxul personalului DDP	-Au fost elaborate/actualizate descrierile grafice și narative a proceselor DDP în sensul familiarizării cu ușurință a noilor participanți cu etapele de lucru; -Au fost actualizate manualele de proceduri DMFAS; -Instruirea personalului și delegarea temporară a responsabilităților către alți colaboratori a permis să fie diminuat la maxim impactul fluxului de personal din cadrul subdiviziunii.
2. Nerespectarea prevederilor legale	

2.1. Executarea atribuțiilor în mod fraudulos, corupt și necinstit	-În exercitarea atribuțiilor de serviciu angajații DDP au respectat legislația în vigoare, precum și prevederile <i>Codul de Etică și Conduită pentru angajații Direcției datoriei publice și membrii comisiilor care au tangență cu domeniul datoriei publice</i> .
2.2. Risc de buget de timp	-Colaboratorii DDP s-au ghidat de principiul prioritizării activităților. -Informația a fost verificată prin contrapunere cu alte surse, inclusiv pe verticală, documentele elaborate fiind coordonate și cu alte subdiviziuni ale ministerului/instituției care au tangență cu subiectul abordat. -A fost folosit pe deplin sistemului informațional “E-managementul documentelor și petițiilor”, care a permis reducerea considerabilă a timpului de avizare și promovare a proiectelor de acte normative.
2.3. Nerespectarea prevederilor contractului/acordului de împrumut	-Au fost monitorizate permanent acțiunile aferente programului de suport bugetar, cât și urmărită îndeplinirea condiționalităților prevăzute de program; - Au fost monitorizate condiționalitățile necesare pentru efectuarea debursărilor; -Au fost examinate continuu contractele de împrumut, cât și monitorizate amendamentele existente; -Au fost verificate cu strictețe datele de plată scadente conform contractelor de împrumut pentru a evita întârzierile de plăți și achitări de penalități.
3. Infrastructură și tehnologii informaționale	
3.1. Defecțiuni tehnice ale utilajului de lucru (inclusiv viruși)	-În cazul defecțiunii sistemelor DMFAS și TREZ 2, au fost delegate atribuțiile către IP CTIF iar în cazul defecțiunii sistemului Order BNM atribuțiile au fost delegate către BNM. La necesitate, a fost solicitată și asistența experților UNCTAD (pentru momentele când sistemul DMFAS nu era accesibil); -Pe parcursul anului 2020 a continuat ținerea evidenței datoriei în paralel și în sisteme precum Excel sau Acces, pentru a asigura continuitatea activităților în cazul în care sistemele respective nu sunt funcționale.
3.2. Incapacitatea sistemului informațional existent (DMFAS) de a generaliza și furniza informația necesară corect și în termen;	-Atribuțiile au fost delegate către UNCTAD, iar colaboratorii DDP au primit asistență continuă din partea serviciului on-line Helpdesk al UNCTAD în ceea ce privește soluționarea problemelor identificate; -A fost efectuată cu regularitate a procedura de validare a sistemului informațional DMFAS conform calendarului de validare elaborat de UNCTAD și aprobat de Ministerul Finanțelor, asigurându-se totodată înlăturarea erorilor depistate;
3.3. Tergiversarea de către experții UNCTAD a procedurilor soluționare a erorilor depistate în SI DMFAS	-DDP permanent a monitorizat continuu statutul ticketelor active și a prezentat în termeni proximi informația solicitată de către experții UNCTAD. Totodată, la necesitate, DDP împreună cu IP CTIF au asigurat actualizarea sistemului DMFAS în conformitate cu cele mai recente versiuni disponibile ale sistemului prezentate de către UNCTAD.

3.4. Echipament de lucru insuficient	-Au fost efectuate cu regularitate verificări ale tranzacțiilor aferente împrumuturilor de stat externe pe de o parte cu creditorii externi, pe de altă parte cu unitățile de implementare, cu contrapunerea datelor prezentate de aceștia; -Au fost monitorizate cu regularitate extrasele de cont și zilele de odihnă/sărbătoare a băncilor intermediare cu care BNM conlucrează și prin care are loc efectuarea transferurilor către beneficiarii finali, pentru a nu admite cazuri de tergiversare a plăților.
4. Subdiviziuni și autorități implicate în proces	
4.1. Prognoze defectuoase ale indicatorilor macroeconomici, care stau la baza estimărilor cadrului bugetar pe termen mediu	-La necesitate, documentele au fost actualizate în concordanță cu ultimele prognoze ale indicatorilor macroeconomici care erau în vigoare în momentul elaborării acestora.
4.2. Depășirea limitelor de prezentare a informațiilor de către factorii implicați;	-Colaboratorii DDP permanent au monitorizat termenii de prezentare a informației de către factorii implicați și au asigurat încadrarea în limitele acestora prin acțiuni de informare/mobilizare despre importanța prezentării informației conforme și în termen.
4.3. Date eronate prezentate de către factorii implicați	-Datele din raportul "Informația despre creditele ipotecare acordate în cadrul Programului de stat "Prima casă" generate din SI DMFAS se verifică cu datele din informațiile respective de la băncile comerciale, și în cazul depistării unei discrepanțe, pentru precizarea situației, se contactează executorul respectiv din banca comercială; -În procesul recreditării mijloacelor financiare obținute din împrumuturi externe autorităților publice locale (APL), acestea din urmă au prezentat calculul ponderii datoriilor la împrumuturi și garanții, care ulterior au fost coordonate.
5. Incidente când este interzis accesul în sediu ministerului/ Dezastre naturale regionale	
5.1. Incendiu, atac, explozie, proteste de amploare, cutremur de pământ	Pe parcursul anului 2020 colaboratorii DDP au respectat normele tehnice de utilizare a echipamentelor de lucru. Astfel, pe parcursul anului 2020, IP CTIF a asigurat suportul necesar, funcționalitatea și gestionarea rețelei de calculatoare în vederea desfășurării proceselor critice activității DDP.
6. Dezastre naturale regionale	
6.1.Cutremure de pământ	Pe parcursul anului 2020 colaboratorii DDP au respectat normele tehnice de utilizare a echipamentelor de lucru. Având în vedere că începând cu luna martie 2020 în cadrul Ministerului Finanțelor se activează la distanță, conform unui grafic, toată activitatea se poate desfășura în afara sediului ministerului, excepție fiind cazul când se necesită aplicarea ștampilei ministerului și accesul la terminalul Bloomberg.